

HE 191/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Suomen metsäkeskuksesta annetun lain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä muutettaisiin Suomen metsäkeskuksesta annetun lain säännöksiä siten, että metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön valtakunnallista ja alueellista organisaatiota uudelleen järjestämällä tehostettaisiin edelleen valtakunnallisia toimintoja ja resurssien käyttöä. Suomen metsäkeskuksen tehtäviä ei ehdoteta muutettavaksi.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi Suomen metsäkeskuksesta annetun lain siirtymäsäännöksiin sisältyvää 39 §:ää. Lain

39 §:n 2 momenttiin sisältyvää metsäkeskuksen liiketoiminnan eriyttämistä ehdotetaan myöhennettäväksi yhdellä vuodella vuoden 2014 lopusta vuoden 2015 loppuun.

Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain 6 §:ään ehdotetaan tehtäväksi Suomen metsäkeskuksesta annettuun lakiin esitettävistä muutoksista johtuvat teknisuonteiset tarkistukset.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2 Nykytilan arviointi.....	4
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	5
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	5
3.3 Henkilöstövaikutukset.....	5
3.4 Kielelliset vaikutukset.....	5
4 ASIAN VALMISTELU.....	7
4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	7
4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	10
1.1 Laki Suomen metsäkeskuksesta.....	10
1.2 Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä.....	20
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET.....	20
3 VOIMAANTULO.....	21
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	21
LAKIEHDOTUKSET.....	28
1. Laki Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta.....	28
2. Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	35
LIITE.....	36
RINNAKKAISTEKSTIT.....	36
1. Laki Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta.....	36
2. Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	56

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomen metsäkeskus (jäljempänä *metsäkeskus*) aloitti toimintansa vuoden 2012 alussa. Tuolloin tuli voimaan Suomen metsäkeskuksesta annettu laki (418/2011, jäljempänä *metsäkeskuslaki*) ja Suomen metsäkeskuksen toiminnasta annettu valtioneuvoston asetus (1102/2011). Aiemmistä alueellisista metsäkeskuksista muodostettiin tuolloin yksi, koko Manner-Suomen alueen kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Aiemmissä metsäkeskuksissa harjoitettu liiketoiminta eriytettiin metsäkeskuksen julkisten hallinto- ja hoitotoimien hoitamiseksi. Julkisia hallintotoimien hoitaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikkö, joka muodostuu keskusyksiköstä ja alueyksiköistä. Julkisen palvelun yksiköstä eriytettyä toimii metsäkeskuksessa liiketoimintayksikkö. Metsäkeskus on organisaatio, joka ei kuulu valtionhallintoon, vaan on niin sanottua välillistä valtionhallintoa.

Yksityismetsätalouden edistämisen ja valvontatehtävät on 1920-luvulta annettu välilliseen valtionhallintoon luettaville tahoille, joiden nimet ovat muuttuneet keskusmetsäseuroista, metsänhoitolautakunnista ja metsälautakunnista metsäkeskusta edeltäviksi 13 alueelliseksi metsäkeskuksiksi. Ennen vuotta 1996 toimihenkilöt saattoivat työskennellä sekä viranomaistehtävissä että niin sanotuissa yleisissä metsätalouden edistämistehtävissä, joista viimeksi mainittujen osalta ei välttämättä ollut selvää rajapintaa liiketoimintaan. Alueellisten metsäkeskusten toiminta perustui metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta vuonna 1995 annettuun lakiin (1474/1995, jäljempänä *aiempi metsäkeskuslaki*). Metsätalouden edistämistehtävien ohella metsäkeskukset hoitivat eräitä yksityismetsätalouden viranomaistehtäviä minkä lisäksi ne valvoivat metsätaloutta koskevien lakien noudattamista kaikkien metsänomistajien metsissä. Metsäkeskuksissa harjoitettiin myös liiketoimintaa.

Aiemmassa metsäkeskuslaissa säädettiin metsäkeskuksille kuuluvien julkisen vallan

käyttöä koskevien viranomaistehtävien ja metsätaloudellisten edistämistehtävien käsittelyn eriyttämisestä toisistaan. Tämä oli toteutettu siten, että julkisen vallan käyttöä koskevilla asioilla ratkaisuvalltaa käyttävä toimihenkilö ei osallistunut metsäkeskukselle kuuluvien muiden kuin viranomaisasioiden hoitamiseen. Alueellisen metsäkeskuksen johtokunnan ja johtajan toimivaltaan ei kuulunut viranomaistehtävien käsittely. Käytännössä metsäkeskuksiin luotiin viranomais-toiminto, jonka esimiehenä toimi viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö, viranomaispäällikkö. Erillistä yksikköä näiden tehtävien hoitamiseksi ei kuitenkaan ollut.

Vuoden 2007 toukokuun alusta aiempaa metsäkeskuslakia muutettiin järjestämällä metsäkeskusten julkisten hallintotoimien hoitaminen vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Tämän myötä siirrettiin merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät metsäkeskuksista Maaseutuvirastoon. Lisäksi muuta kuin merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät organisoitiin metsäkeskuksissa muusta toiminnasta erilleen tehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi. Tuolloin perustettiin metsäkeskuksiin viranomaistehtävien yksiköt.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 28 päivänä huhtikuuta 2009 metsätalouden edistämisenorganisaatioita koskevan kehittämissankkeen MMM020:00/2009. Hankkeen tavoitteena oli muun muassa selkeyttää työnjakoa eri toimijoiden kesken metsätalouden edistämiseksi, lisätä valtion tukien vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä parantaa kilpailun edellytyksiä metsäpalvelumarkkinoilla. Hankkeen johtoryhmä ehdotti muutettavaksi metsäkeskuksia ja kehittämiskeskusta sekä metsänhoitoyhdistyksiä koskevaa lainsäädäntöä muun muassa kilpailuneutraliteetin asettamisen vaatimusten mukaiseksi. Hankkeeseen perustuen Suomen metsäkeskus aloitti toimintansa vuoden 2012 alusta. Metsänhoitoyhdistyksistä annettua lakia (534/1998) on uudistettu siten, että lain muutos tulee voimaan kokonaisuudessaan vuoden 2015 alussa, mutta veroluonteisesta metsänhoitomak-

susta luovutaan siten, että vuonna 2014 ja sen jälkeen metsänhoitomaksua ei enää määrätä. Metsänhoitoyhdistykset rahoittavat toimintansa jatkossa yhdistyksiin kuuluvien metsänomistajien jäsenmaksuilla sekä liiketoimintansa tuotoilla. Myös yhdistysten omaa liiketoimintaa koskevat rajoitukset poistuvat ja metsänhoitoyhdistykset voivat jatkossa tuottaa jäsentensä haluamia metsätalouden ja puukaupan palveluja.

Metsäkeskuslain 2 §:n mukaan metsäkeskuksessa voi olla julkisten hallintotehtävien hoitamisesta taloudellisesti, henkilöittäin ja toiminnallisesti eriytettyä liiketoimintaa, joka ei kuitenkaan saa vaarantaa metsäkeskuksen lakisääteisten tehtävien hoitamista eikä metsäkeskuksen puolueettomuutta. Metsäkeskus on toteuttanut eriyttämisen liiketoiminnan harjoittamisessa metsäkeskuslain säännösten mukaisesti.

Metsäkeskuslain 39 §:n 2 momenttiin sisältyy velvoite, jonka mukaan metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettävä kokonaisuudessaan metsäkeskuksen hoitamista julkisista hallintotehtävistä sisältäen myös 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivallan ja vastuun eriyttämisen joulukuun 31 päivään 2014 mennessä. Esityksessä ehdotetaan tätä metsäkeskuksen liiketoiminnan eriyttämistä myöhennettäväksi yhdellä vuodella vuoden 2014 lopusta vuoden 2015 loppuun. Markkinatilanne ja liiketoimintojen kehittämistilanne tällä hetkellä ei mahdollista osakeyhtiön perustamista voimassa olevan lain edellyttämässä aikataulussa ja tämän vuoksi esitetään yhtiöittämisen myöhentämistä.

1.2 Nykytilan arviointi

Valtakunnallisen metsäkeskuksen toiminta on käynnistynyt ripeästi metsäkeskuslain voimaantumisen jälkeen. Metsäkeskuksen julkisen palvelun keskusyksikkö aloitti Lahdessa ja liiketoimintayksikön johto sijaitsee Tampereella. Metsäkeskus toimii julkisen palvelun osalta keskusyksikössä ja 13 alueyksikössä, joiden rajat vastaavat aiempia alueellisia metsäkeskuksia. Liiketoimintayksikkö on organisoitunut 6 alueeseen. Metsäkeskuslain edellyttämä toiminnan eriyttäminen on toteutettu. Metsäkeskuksen asiakkaat eivät ole todennäköisesti täysin tiedostaneet metsäkes-

kuslain aiheuttamaa muutosta aiempaan metsäkeskuksen organisaatorakenteeseen verrattuna. Tästä johtuen tilanne on heille metsäkeskuksen yksiköiden tehtävien ja organisaation aseman osalta edelleen ilmeisen epäselvä. Rajaa julkisen palvelun yksikön ja liiketoimintayksikön välillä on mahdollisesti ollut vaikea hahmottaa ja asiakkaiden on ollut vaikea ymmärtää, etteivät yksiköt voi enää eriyttämisen jälkeen hoitaa toistensa asioita ”ristiin”. Ongelmaan on yritetty vastata muun muassa profiloimalla metsäkeskuksen liiketoimintayksikkö oman toiminimen (Otso metsäpalvelut) alle.

Metsäkeskus on saavuttanut tulostavoitteenensa hyvin myös uuden metsäkeskuslain aikana. Julkisen palvelun yksikkö on lisäksi saavuttanut kaikki sille asetetut tuottavuustavoitteet. Valtakunnallisen toiminnan kehittäminen vaatii kuitenkin nykyistä joustavampaa organisaatiomallia, jossa resurssien hallinnointi on keskitetty ja toimintaa voidaan organisoida myös muuten kuin alueellisin perustein, esimerkiksi valtakunnallisten asiantuntijuuksien ympärille. Metsäkeskuksen organisointi ja yksiköiden toiminnan eriyttäminen on heijastunut myös johtokuntatyöskentelyyn. Johtokunnan kokoukset on pidetty erikseen julkisen palvelun yksikön ja liiketoimintayksikön osalta, henkilöstöllä on kummastakin yksiköstä omat edustajansa johtokunnassa ja yksiköiden johtajat saavat olla läsnä vain oman yksikkönsä kokouksessa. Ongelmaksi on ajoittain muodostunut erityisesti metsäkeskuksen yhteisten, kumpainkin yksikköä koskevien asioiden käsittely johtokunnassa.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Metsäkeskusta koskevat perussäännökset ovat metsäkeskuslaissa. Esityksellä tavoitellaan entistä parempaa organisaatiomallia metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön tehtävien hoitamisessa. Esityksellä muutettaisiin metsäkeskuslain säännöksiä siten, että metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön valtakunnallista ja alueellista organisaatorakennetta uudelleen järjestämällä tehostettaisiin edelleen toimintoja ja resurssien käyttöä. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikkö

muuttuisi pääosin toimintoihin pohjautuvaksi organisaatioksi. Metsäkeskus päättäisi työjärjestyksellä toimintajakoon perustuvan organisaation rakenteista ja metsäkeskuslaissa olisi tarpeen säätää vain ratkaisuvallan käyttöä julkisen vallan käyttöä koskevista asioissa. Johtaja tai metsäjohtaja toimisi rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden esimiehenä. Muiden julkista valtaa käyttävien henkilöiden osalta henkilöstöhallinnolliset ja työnjohdolliset esimiessuhteet määriteltäisiin työjärjestyksessä. Julkisen vallan käyttö järjestettäisiin hyvässä yhteistyössä niiden julkisen palvelun yksikön toimintojen kanssa, joihin julkista valtaa sisältävät tehtävät metsäkeskuksessa pääosin kuuluisivat. Toimintojen suhde julkisen vallan käyttöön olisi vain työnjohdollinen, työtapoja ohjaava ja yhtenäistävä. Rahoitus- ja tarkastuspäälliköt voisivat toimia myös työnjohdollisina esimiehinä.

Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annettuun lakiin (419/2011, jäljempänä *metsätietolaki*) ehdotetaan tehtäväksi metsäkeskuslakiin esitettävistä muutoksista johtuvat teknisluonteiset tarkistukset.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Metsäkeskuksen liikevaihto vuonna 2013 oli noin 90 miljoonaa euroa, josta julkisen palvelun yksikön osuus oli 50,6 miljoonaa euroa ja liiketoimintayksikön 39,2 miljoonaa euroa. Metsäkeskus hallinnoi itse omaa omaisuuttaan. Valtion talousarvion momentilta 30.60.42 (Valtionapu Suomen metsäkeskukselle) myönnettiin rahoitusta metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle metsäkeskuslain mukaisesti tehtäviin vuonna 2013 45,458 miljoonaa euroa, joka sisältyy liikevaihtolukemiin. Esitys ei vaikuta valtion talouteen määräraharavetta lisäävästi eikä metsäkeskuksen nykyisen määrärahan käyttötarkoitus muutu. Vaikka esitys ei suoranaisesti liity vuoden 2015 talousarvioesitykseen, esitys olisi välttämätöntä saada käsiteltyä siten, että lait tulisivat voimaan vuoden 2015 alusta.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksestä seuraisi muutos julkisen vallan käytön järjestämiseen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä. Entisten alueyksiköiden sijasta viranomaisasiointi voitaisiin keskittää valtakunnallisesti siten, että asiakkaat ja toimijat saisivat palvelua ”yhdessä luukun periaatteella”. Uudistus hyödyttäisi erityisesti niitä metsänomistajia ja toimijoita, jotka omistavat metsää tai joilla on metsiin liittyvää viranomaisasiointia useammalla maantieteellisellä alueella. Vaikutukset muiden viranomaistahojen toimintaan jäävät vähäisiksi.

3.3 Henkilöstövaikutukset

Metsäkeskuksessa työskentelee tällä hetkellä 937 henkilöä, jotka ovat kaikki työsuhteessa. Julkisen palvelun yksikössä on 648 henkilöä ja liiketoimintayksikössä 289 henkilöä.

Julkisen palvelun yksikön henkilöstön määrää ei ole tarkoitus vähentää ehdotettavan organisaatiomuutoksen vuoksi. Toimihenkilöiden tehtävänkuvia on kuitenkin muutettava johtuen tehtävien uudelleen järjestelyistä. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä ei jatkossa olisi alueyksiköitä ja tämän myötä esimerkiksi metsäkeskuslain tarkoittamia aluejohtajia, joilla on oikeus käyttää julkista valtaa, ei jatkossa enää olisi. Tarkoituksena on kuitenkin valtakunnallisten toimintojen maantieteellisillä palvelualueilla järjestää metsätalouden kehittämiseen ja edistämiseen liittyvät tehtävät, jotka kuuluisivat metsäkeskuslain tarkoittamille nykyisille aluejohtajille.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä käydään vuoden 2014 aikana yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) edellyttämät neuvottelut henkilöstön kanssa.

3.4 Kielelliset vaikutukset

Metsäkeskuslain 15 §:n 1 momentin mukaan kun metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä hoidetaan julkisia hallintotehtäviä,

sen on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Nämä viittaukset säilyvät metsäkeskuslaissa jatkossakin. Kielilain 2 §:n 1 momentin mukaan lain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia. Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Lisäksi säännöksen mukaan saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Saamen kielilaissa säädetään saamelaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä julkisen vallan velvollisuuksista toteuttaa ja edistää saamelaisten kielellisiä oikeuksia.

Kielilain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty jokaisen oikeus käyttää muun muassa viranomaisissa ja itsenäisissä julkisoikeudellisissa laitoksissa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia. Kielilain 3 §:n mukaisesti kielilaki tulee sovellettavaksi metsäkeskuksen toiminnassa. Kielilain 25 §:n mukaan lakia sovelletaan myös kun julkisia hallinto- ja tehtäviä on säädetty annettavaksi yksityiselle.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimivalta olisi jatkossa valtakunnallinen ehdotetun organisaatiomuutoksen perusteella. Kielilain 6 §:n mukaan viranomainen on kaksikielinen, jos sen virka-alueeseen kuuluu erikielisiä kuntia tai vähintään yksi kaksikielinen kunta. Viranomainen on yksikielinen, jos sen virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia. Kun metsäkeskuksen toimivalta on jatkossa valtakunnallinen, se olisi luonteeltaan kaksikielinen organisaatio.

Metsäkeskuslain 3 §:n 3 momentin mukaan metsäkeskuksen alueyksiköistä vähintään yksi on pääasiallisesti ruotsin- ja kaksikielisiä alueita varten. Sen kielilain 26 §:ssä tarkoitettu pääasiallinen työkieli on ruotsi. Tällainen alueyksikkö on tällä hetkellä Rannikon alueyksikkö. Alueyksiköiden jaottelu edellä mainitulla tavalla ei välttämättä ole kattavasti edistänyt ruotsinkielisten palveluiden saataavuutta, koska äidinkielenään ruotsia puhuvia hallinnon asiakkaita asuu myös edellä mainitun alueyksikön ulkopuolella. Organisaation uudistaminen siten, että metsäkeskuksen jul-

kisen palvelun yksikössä on valtakunnallisia toimintoja, mahdollistaa kielellisten näkökohtien huomioon ottamisen toiminnassa aikaisempaa paremmin, kun ruotsinkielisten asiakkaiden palvelu voidaan ohjata valtakunnallisen toimijan sisällä sellaisiin palvelupisteisiin, joissa työskentelee ruotsinkielistä äidinkielenään puhuvia henkilöitä.

Alueellista toimintaa ei ole tarkoitus poistaa, vaan nykyisen Rannikon alueyksikön toimihenkilöt ovat edelleen käytettävissä, vaikkakin metsäkeskuksen valtakunnallisten toimintojen palvelualueiden kautta. Tosiasialliset mahdollisuudet saada ruotsinkielistä palvelua säilyvät nykyisenkaltaisena Rannikon alueyksikön toimialueella, mutta muutoin valtakunnallisesti eri kieliryhmien mahdollisuudet saada palvelua omalla kielellään parantuvat. Ehdotettu uudistus ei siten vaarantaisi asiakkaiden kielellisten oikeuksien toteutumista vaan mahdollisuus järjestää toimintoja joustavasti koko Manner-Suomen alueella loisi nykyistä paremmat edellytykset myös kielellisten näkökohtien huomioon ottamiseen toimintoja järjestettäessä, kun toiminnan suunnittelu ja resursointi tapahtuisi valtakunnallisesti. Esimerkiksi ruotsin- tai saamenkieliset palvelut voidaan järjestää siten, että näille asiakkaille on omat palvelunumerot, sähköpostiosoitteet sekä muut yhteydenottokanavat. Eri kieliryhmille on mahdollista myös nimetä erilliset asiakaspalveluvastaavat, jotka huolehtivat palveluiden saatavuudesta asiakkaan valitsemalla kielellä. Lisäksi tarkoituksena on säilyttää niitä metsäkeskuksen toimipisteitä, joiden työkielenä on ruotsi. Tämän toteutuminen varmistettaisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksen vahvistamisen yhteydessä.

Metsäkeskuksen johtajan tehtävänä olisi varmistaa ruotsin- ja saamenkielisten palvelujen järjestäminen. Esityksen mukaan ruotsinkielisten palveluiden yhteensovittaminen varmistettaisiin yhdessä ruotsinkielisessä palvelupisteessä. Rannikon alueyksikkö on tällä hetkellä ainoa käytännön julkinen toimija, joka tuottaa tietoa Suomen metsistä, metsäluonnosta ja metsätaloudesta ruotsiksi. Tämän toiminnan ja muiden ruotsinkielisten palveluiden jatkumisen kannalta on tärkeää, että ruotsinkielisiä palveluja valtakunnalli-

sesti yhteensovittavassa palvelupisteessä on riittävä määrä erinomaisen ruotsinkielien kielitaidon omaavaa työntekijää. Tässä toimintamallissa voitaisiin tarkoituksenmukaisesti turvata ruotsinkieliset palvelut kuten esimerkiksi ruotsinkielisten asiakaspalveluvastaavien koordinointi, koulutus- ja tiedotusmateriaalin järjestäminen sekä tarvittavien ruotsinkielisten lomakkeiden asianmukaisuus. Myös ruotsinkielisen henkilöstön kouluttautumisen järjestäminen olisi mahdollista hoitaa tässä työskentelymuodossa asianmukaisesti. Saamenkielisten palvelujen järjestäminen toteutettaisiin Lapin alueella sijaitsevien palvelupisteiden kautta.

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettua lakia (424/2003, jäljempänä kielitaitolaki) sovelletaan myös metsäkeskukseen. Se koskee niin henkilöstöltä vaadittavaa kansalliskielten, suomen ja ruotsin, kuin myös muiden kielten taitoa. Sääntelyn painopiste on kansalliskieliä koskevilla kielitaitovaatimuksilla, joista säädetään yksityiskohtaisemmin kuin muita kieliä koskevista kielitaitovaatimuksista. Laki liittyy läheisesti kielilain täytäntöönpanoon.

Kielitaitolain 3 §:n mukaan virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito. Tointa täytettäessä on metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä kiinnitettävä huomiota siihen, että suomen tai ruotsin kielen käyttämistä edellyttävät tehtävät voidaan organisoida siten, että tiettyä kielitaitoa vaativat asiat ovat kyseistä kieltä taitavien hoidettavina. Johtajan olisi huolehdittava siitä, että metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön henkilöstö pystyy palvelemaan asiakkaita näiden omalla äidinkielellä. Kielitaitolain 4 §:n mukaan ilmoituksessa, joka koskee viran tai muun palvelussuhteen haettavana tai avoimena olemista, on mainittava mahdollisista kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista sekä työtehtävien edellyttämästä taikka palvelukseen otettaessa eduksi luettavasta kielitaidosta. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä olisi siten tointa koskevassa ilmoituksessa mainittava kielitaitoa koskevista vaatimuksista.

Osana esityksen valmistelua maa- ja metsätalousministeriö toteutti pienimuotoisen ky-

selyn viidelle julkishallinnon toimijalle (verohallinto, Kansaneläkelaitos, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Maanmittauslaitos sekä Maaseutuvirasto) siitä, miten nämä ovat järjestäneet ruotsinkielisten asiakkaidensa palvelun. Palveluiden järjestäminen perustuu näillä toimijoilla pääsääntöisesti kielilakiin ja lähtökohtana on se, että keskeiset palvelut ovat saatavilla sekä suomeksi että ruotsiksi. Lisäksi asiakkaan tarvitsemia asiakirjoja on yleensä mahdollista tapauskohtaisesti kääntää. Virastokielenä on kuitenkin pääsääntöisesti suomi. Asiakaspalvelu on organisoitu yleensä siten, että palvelunumerot tai sähköpostiosoitteet ovat erikseen sen mukaan, millä kielellä asiakas haluaa palvelua. Useimmilla vastaajista oli myös omia kääntäjäresursseja. Kielitaitovaatimukset on huomioitu myös henkilöstön rekrytoinnissa, varsinkin niissä toimipisteissä, missä asioidaan paljon kahdella kielellä. Ruotsinkielisen henkilöstön saaminen on kuitenkin ollut ajoittain hankalaa, kun kielitaitoisia hakijoita avoimiin tehtäviin ei ole tullut. Kustannuksia, joita syntyy palvelun järjestämisestä kahdella kielellä, ei yleensä ole seurattu erikseen eikä palveluita ole myöskään organisoitu kielen mukaan yksiköihin, poikkeuksena lähinnä Ahvenanmaan yksiköt, jotka ovat lähtökohtaisesti ruotsinkielisiä. Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on kieliohjelma, jossa on asetettu tavoitteet kaksikieliselle palvelulle. Kaksikielisissä ELY-yksiköissä on lisäksi kieliasioiden neuvottelukunta ja nämä yksiköt ovat perustaneet myös ruotsinkielisten palveluiden yhteistyöryhmän. Saatu palaute ruotsinkielisten palveluiden järjestämisestä on ollut pääosin hyvää ja nykyinen malli palveluiden järjestämiseksi on koettu vastaajien keskuudessa toimivaksi.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Yhtiöittämisen alustava valmistelu käynnistyi edellä mainitun metsätalouden edistämisorganisaatioita koskevan kehittämishank-

keen linjauksista ja metsäkeskuslakiin sisältyvästä yhtiöittämisvelvoitteesta. Kehittämishankkeen tavoitteena oli muun ohella tehdä ehdotuksia metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion organisaatioiden kehittämiseksi sekä tehdä ehdotuksia kilpailun edellytysten lisäämiseksi metsäpalvelumarkkinoilla.

Metsäkeskuslain 39 §:n 2 momentin mukaan metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettävä kokonaisuudessaan metsäkeskuksen hoitamista julkisista hallintotehtävistä sisältäen myös 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivallan ja vastuun eriyttämisen joulukuun 31 päivään 2014 mennessä. Säännös sisältää tavoitteen, jonka mukaan metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettävä siten, että metsäkeskuksen liiketoimintayksikkö toimii jatkossa itsenäisellä toimivallalla ja vastuulla. Liiketoimintayksikkö on tämän vuoksi yhtiöitettävä osakeyhtiöksi. Yhtiöittämisen aikataulua esitetään kuitenkin myöhennettäväksi vuodella johtuen nykyisestä markkina-tilanteesta ja liiketoimintojen kehittämistilanteesta.

Esitysluonnos käsiteltiin alueellistamisen koordinaatioryhmässä 12 päivänä kesäkuuta 2014. Koordinaatioryhmä puolsi lausunnoissaan maa- ja metsätalousministeriön esitystä sijoittamisselvityksen tekemättä jättämisestä. Lisäksi koordinaatioryhmä katsoi, että muutoksen yhteydessä tulee turvata metsäkeskuksen ruotsinkielisten lähipalvelujen saatavuus.

Metsäkeskuksen liiketoimintayksikön yhtiöittämisen myöhentämistä käsiteltiin 7 päivänä lokakuuta 2014 talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä pyydettiin lausuntoa oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä ja ympäristöministeriöltä, valtioneuvoston kanslialta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Maanmittauslaitokselta, Metsähallitukselta, Metsäntutkimuslaitokselta, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, metsäkeskukselta, Suomen riistakeskukselta, Eläkekassa Versolta, neljältä henkilöstöjärjestöltä, Maa- ja metsätaloustuottajien kes-

kusliitto MTK ry:ltä, metsänomistajien liitoilta, Metsäteollisuus ry:ltä, Suomen sahat ry:ltä, Svenska Lantproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Pääkaupunkiseudun metsänomistajat ry:ltä, Koneyrittäjien liitolta sekä maa- ja metsätalousministeriön ruokaosastolta ja hallinto- ja suunnitteluosastolta. Lausunnoilla ollut esitysluonnos sisälsi metsäkeskuksen liiketoimintayksikön yhtiöittämistä koskevan lakiehdotuksen.

Maa- ja metsätalousministeriölle toimitettiin 31 lausuntoa. Lausunnoissa kiinnitettiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön osalta huomioita erityisesti sen toiminnan organisointia koskeviin muotoiluihin, alueellisen toiminnan tärkeyteen sekä johtokunnan ja maakunnallisten metsäneuvostojen kokoonpanoon ja edustuksellisuuteen. Myös ruotsinkielisten palveluiden asemasta ja turvaamisesta mainittiin useassa lausunnoissa. Valtiovarainministeriö kiinnitti lausunnoissaan huomiota erityisesti perustettavaan osakeyhtiöön luovutettavan omaisuuden määrittämiseen sekä verotuskysymyksiin osakeyhtiön perustamisvaiheessa. Oikeusministeriön lausunnoissa pohdittiin metsäkeskuksen julkisten hallintotehtävien toteuttamisen tarkoituksenmukaisuutta välillisen valtionhallinnon organisaationa, ruotsinkielisten palveluiden turvaamista sekä yhtiöittämisen osalta omaisuuden suojaa. Liiketoimintayksikön yhtiöittämisen osalta yhtiöittämistä muualle kuin metsäkeskukseen pidettiin yleisesti hyvänä ja oikeansuuntaisena ratkaisuna. Toimenpide nähtiin lausunnoissa luontevana jatkona jo toteutetulle julkisten metsäorganisaatioiden kehitystyölle. Liiketoimintayksikön osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota erityisesti sen toimialan määrittelyyn yhtiön perustamisvaiheessa sekä siihen, että perustettavalle osakeyhtiölle tulisi yhtiötä perustettaessa varmistaa riittävä tase sen toimintaedellytysten turvaamiseksi myös jatkossa.

Hallituksen esityksen jatkovalmistelussa esitystä muutettiin lausuntojen perusteella siten, että suomen-, ruotsin- ja saamenkielisten kielellisten oikeuksien toteutuminen kirjoitettiin auki metsäkeskuslain muuttamista koskevaa lakiehdotukseen (3 §) sekä tarkennettiin ja laajennettiin kielellisten vaikutusten perusteluja. Lisäksi johtokunnan sekä maakunnallisen metsäneuvoston osalta tehtäviä ja

edustavuutta tarkennettiin (6 ja 9 § sekä perustelut).

Lisäksi on muutettu valtiontalouden tarkastusviraston erillisestä pyynnöstä metsäkeskuslain muuttamista koskevan lakiehdotuk-

sen 21 ja 27 §:ää siten, että valtionavustuksen käytössä huomioitaisiin myös muu samaan tarkoitukseen saatu rahoitus ja tilintarkastajan valinta palautettaisiin maa- ja metsätalousministeriöön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Suomen metsäkeskuksesta

3 §. *Metsäkeskuksen organisaation perusrakenne.* Metsäkeskuslain 3 §:n 1 momentissa säädetään metsäkeskuksen nykyisestä perusrakenteesta eli julkisen palvelun yksiköstä ja liiketoimintayksiköstä.

Metsäkeskuslain 3 §:n 2 momentissa on säädetty julkisen palvelun yksikön muodostuvan keskusyksiköstä ja alueyksiköistä. Suomen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskusyksikön toimipaikasta ja alueyksiköistä annetulla valtioneuvoston asetuksella (1101/2011) on säädetty 13 alueyksiköstä. Tämä on varmistanut alueellisen toiminnan näkyvyyden ja yhteistyön muiden toimijoiden kanssa, mutta toisaalta jäykistänyt metsäkeskuksen toiminnan valtakunnallista organisointia sekä hajauttanut resurssien hallinnointia. Tarkoitus on lain tasolla säätää metsäkeskuksen rakenteesta siten, että metsäkeskuksen toiminta jakautuisi valtakunnallisesti toimintojaon mukaisesti. Lisäksi säännöksen mukaan alueellisten palvelujen saatavuus turvattaisiin, toteutettaisiin kielelliset oikeudet ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuus varmistettaisiin. Täten alueyksiköiden poistaminen laista ei automaattisesti tarkoita nykyisen alueorganisaation lakkauttamista, vaan säännöksellä tähdätään siihen, että organisaatiosta päättäminen siirrettäisiin metsäkeskukselle itselleen. Samalla resurssien hallinnointi julkisen palvelun yksikön osalta keskitettäisiin metsäkeskuksen johtajalle. Lain 14–16 §:ssä säädetäisiin erityisesti julkisen vallan käyttöön liittyvistä toimivaltuuksista, vastuista ja velvollisuuksista. Myös tätä kokonaisuutta hoidettaisiin toimintojaon sisällä.

Valtakunnallisesti metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön läpäisevien toimintojen lisäksi ehdotetun 3 §:n 3 momentin mukaan toimintaa jaoteltaisiin edelleen myös alueellisesti. Tämä tapahtuisi työjärjestyksen kautta. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä muodostamilla toimintoilla ei kuitenkaan olisi metsäkeskuslaissa säädet-

tyjen nykyisten alueyksikköjen tapaista itsenäistä asemaa eikä toimivaltaa, eikä näiden toimintojen vetäjillä olisi suoraan lakiin perustuvaa henkilöstövastuuta oman alueensa henkilöstöstä. Jaottelu olisi tapa ryhmitellä metsäkeskuksen toimintaa maantieteellisesti ja näiden toimintojen vetäjien tehtävät olisivat ensisijaisesti työnjohdollisia. Toiminnot voisivat myös vaihdella keskenään ja niiden muuntelu olisi joustavaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksen kautta. Näitä maantieteellisiä palvelualueita olisi kuitenkin oltava riittävä määrä alueellisten palvelujen saatavuuden, kielellisten oikeuksien toteuttamisen ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuuden varmistamiseksi.

Muutettavaksi ehdotetussa 3 §:n 2 momentissa säädetäisiin edellä selvitetystä metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön uudesta organisaatorakenteesta. Säännöksen mukaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toiminta jakautuisi valtakunnallisesti toimintojaon mukaisesti. Alueellisten palvelujen saatavuus, kielellisten oikeuksien toteuttaminen ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuus varmistettaisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä määrättävällä riittävällä määrällä maantieteellisiä palvelualueita. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikkö toimisi edelleen koko Manner-Suomen alueella.

Muutettavaksi ehdotetun 3 §:n 3 momentti sisältäisi kielellisiin oikeuksiin liittyvän säännöksen. Säännöksen mukaan ruotsinkielisten palvelujen laadun varmistamiseksi ruotsin- ja kaksikielisillä alueilla on riittävä määrä palvelupisteitä, joiden työkieli on ruotsi. Ruotsinkielisten palveluiden valtakunnallinen yhteensovittaminen varmistetaan metsäkeskuksessa yhdessä ruotsinkielisessä palvelupisteessä.

Metsäkeskuksessa tulee huolehtia siitä, että ruotsin- ja saamenkielisten palvelujen tuottaminen on järjestetty siten, että palveluiden saatavuus näillä kielillä ei heikkene nykytasosta. Näiden palvelujen saatavuutta, kattavuutta ja laatua tulisi arvioida säännöllisesti.

Tämän säännöksen tavoitetta tarkentaisi lakiehdotuksen 15 §:n 1 momentti. Edellä yleisperustelujen kohdassa 3.5 (Kielelliset vaikutukset) on selvitetty esityksen vaikutusta kielellisten oikeuksien toteutumisessa ja säännöksen käytännön toteutusta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön päätoimipaikaksi Lahti. Suomen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskusyksikön toimipaikasta ja alueyksiköistä annetulla valtioneuvoston asetuksella on säädetty keskusyksikön sijaintipaikkakunnaksi Lahti. Metsäkeskus on toiminut lähes kolmen vuoden ajan kyseisellä paikkakunnalla. Toiminnan pysyvyyden ja häiriöttömyyden varmistamiseksi paikkakunta olisi tarpeen säätää metsäkeskuslaissa.

Ehdotettu 3 §:n 5 momentti sisältäisi työjärjestyksestä koskevan valtuuden metsäkeskuskelle.

4 §. Metsäkeskuksen johtokunta. Pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että se sisältäisi jatkossa nykyisin 3 §:ssä olevan perussäännöksen metsäkeskuksen johtokunnasta. Lisäksi metsäkeskuslaissa säädettäisiin johtokunnalle mahdollisuus jaostojen käyttämiseen. Johtokunnassa olisi jatkossa seitsemän jäsentä nykyisten yhdeksän jäsenen sijaan ja johtokunnan toimikausi määriteltäisiin neljäksi vuodeksi. Johtokunnan kokoonpanoa ei tarkoin mihitettäisi, vaan yleinen vaatimus tarkennettaisiin siten, että metsäkeskuksen johtokunnan jäsenten tulee edustaa metsäkeskuksen toiminnan kannalta keskeistä asiantuntemusta metsäalan eri sektoreilta mukaan lukien metsien taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Lisäksi säädettäisiin erityisesti maa- ja metsätalousministeriön ja henkilöstön asemasta johtokunnassa. Välittömästi vuoden 2015 alusta toimintansa aloittava johtokunta ei todennäköisesti toteutuisi, joten on tarkoituksenmukaista määrittää toimikausi vuosina kalenterivuosien sijaan. Lakiehdotuksen voimaantulosäännöksessä säädettäisiin väliaikaisesta johtokunnasta.

6 §. Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät. Jokaisen alueyksikön toimialueelle on asetettu alueneuvottelukunta ja alueellinen metsäneuvosto. Näiden kahden toimielimen tehtävät sivuavat hyvin paljon toisiaan. Ny-

kyisten alueneuvottelukuntien toimikausi päättyy 31 päivänä toukokuuta 2016. Alueelliset metsäneuvostot jatkavat toimintaansa vuoden 2014 loppuun saakka.

Alueneuvottelukunnan tehtävänä on valmistella esitys metsäkeskuksen johtokunnalle kestävänsä metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta. Kukin neuvottelukunta hyväksyy alueellisen metsäohjelman. Neuvottelukunnalle kuuluu voimassa olevan lainsäädännön mukaan myös kyseisen ohjelman laatiminen, seuranta ja toteuttamisen edistäminen yhteistyössä metsäalan sidosryhmien kanssa. Käytännössä ohjelman laatii nykyisin laajana yhteistyöhankkeena kukin alueyksikkö apunaan alueellinen metsäneuvosto. Neuvottelukunta päättää alueyksikön, maakuntien liiton ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen strategisen yhteistyön linjoista sekä osallistuu näiden toimielinten ohjelmien valmisteluun. Myös aloitteiden tekeminen metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä kuuluu neuvottelukunnan tehtäviin. Neuvottelukunnalle kuuluu lisäksi esityksen tekeminen johtokunnalle alueyksikön toimialueella olevan maaomaisuuden käyttämisestä.

Alueellisen metsäneuvoston tehtävänä on toimia metsäkeskuksen alueyksiköiden tukena metsälain mukaisten alueellisten metsäohjelmien suunnittelussa, seurannassa ja toimeenpanossa sekä seurata ja ottaa kantaa muihin metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin kuten lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun.

Esityksessä esitetään, että jatkossa alueneuvottelukuntaa ja alueellista metsäneuvostoa vastaisi maakunnallinen metsäneuvosto, josta säädettäisiin muutettavaksi esitetyssä 6 §:ssä. Uusissa metsäneuvostoissa yhdistyisivät pääosin alueneuvottelukuntien ja alueellisten metsäneuvostojen tehtävät. Tarkoituksenmukaisinta on, että metsäneuvoston toiminta-alue rajattaisiin maakuntajakoa noudattavaksi. Olisi myös mahdollista, että yksi metsäneuvosto toimisi usean maakunnan alueella, kuitenkin niin, että toimialueena olisivat kokonainen tai kokonaiset maakunnat. Metsäneuvostoon kuuluisi enintään 15 jäsentä ja heillä olisi henkilökohtaiset varajäsenet.

Metsäneuvoston asettaisi maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan. Metsäneuvoston kokoonpanoa on myös mahdollista laajentaa kesken sen toimikauden aina enimmäiskokoon asti. Myös uuden jäsenen tai varajäsenen nimittäisi jäljellä olevaksi toimikaudeksi maa- ja metsätalousministeriö. Uusien jäsenten ja varajäsenten nimittämisestä tehtäisiin esitys maa- ja metsätalousministeriölle samalla tavoin kuin metsäneuvostoa alun perin asetettaessa. Esimerkiksi jos maakunnallisia tai alueellisia hallinnollisia rajoja muutettaisiin tai maakunnan elinkeinorakenteessa tapahtuisi olennaisia muutoksia, metsäneuvoston täydentäminen voisi olla välttämätöntä.

Metsäneuvostojen koostaminen ja tämän myötä niiden jäsenten määrä olisi kuitenkin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön tehtävä. Metsäneuvoston tehtävät olisivat sellaisia, jotka edellyttävät riittävän laajaa alueellisista metsätalouden vaikuttajista koostuvaa edustusta. Koska metsätaloudellisen toiminnan laajuus vaihtelee maakunnittain, olisi tarpeen säätää ainoastaan metsäneuvoston enimmäiskoosta sekä siitä, että varajäsenet ovat henkilökohtaisia. Metsäneuvostojen koko ja kokoonpano voisi siis vaihdella sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö katsoo ryhmiä asetettaessa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön esityksen perusteella kunkin maakunnan osalta tarkoituksenmukaiseksi. Metsäneuvosto valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan, ja sen ensimmäisen kokouksen kutsuisi koolle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikkö. Metsäneuvoston jäsenten olisi edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Lisäksi metsäneuvostojen työssä tarvitaan metsien taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen kestävyyyteen liittyvää asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulisi myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä olisi 6 §:n 2 momentin mukaan tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakuntien liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuk-

sen julkisen palvelun yksikön keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa. Metsäneuvosto myös laatisi hyväksyisi alueellisen metsäohjelman ja toteuttaisi sen seurannan. Metsäneuvosto myös edistäisi kyseisen ohjelman toteuttamista. Alueellinen metsäohjelma muodostaa tällä hetkellä monella alueella maakuntaohjelman metsäosan ja on keskeinen työkalu metsään perustuvien elinkeinojen edistämiseksi. Lisäksi alueellinen metsäohjelma muodostaa metsäkeskuksen nykyisten alueyksiköiden metsäsektorin kehittämissuunnitelman. Ohjelma sisältää tarpeet ja tavoitteet metsien kasvatukselle, hoidolle ja käytölle, metsiä hyödyntävälle yritystoiminnalle, metsien monikäytölle ja suojelulle. Siinä esitetään myös toimenpiteet ja rahoitus tavoitteisiin pääsemiseksi. Metsäneuvosto myös antaisi metsäkeskuksen johtokunnalle lausunnon kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta. Metsäneuvostolla olisi lisäksi merkittävä rooli alueellisessa yhteistyössä. Se myös seuraisi ja ottaisi kantaa metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin kuten lakisäätöiseen maakunnan suunnitteluun. Metsäneuvosto toimisi myös aloitteellisesti metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä sekä metsätalouden näkyvyyden ja vaikuttavuuden ylläpitämisessä.

Pykälän 3 momentti sisältäisi valtuussäädännön, jonka mukaan maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa menettelyä jäsenen halutessa sanoutua irti metsäneuvostosta. Viimeksi mainittuun voitaisiin katsoa riittävän kirjallinen irtisanoutuminen. Tällöin ei olisi tarvetta erikseen pyytää eroa metsäneuvostolta, eikä käsitellä asiaa metsäneuvostossa. Tämä nopeuttaisi uuden jäsenen valintaa. Koska varajäsen on henkilökohtainen varsinaiselle jäsenelle, valtioneuvoston asetuksella myös säädettäisiin näiden molempien toimikausien päättymisestä jäsenen erotessa. Jäsenen tai varajäsenen erotessa metsäkeskus harkitsisi pyydetäänkö eronneen

tilalle uusia jäsenesityksiä vai jatkaako metsäneuvosto suppeammalla kokoonpanolla. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös jäseniltä edellytettävästä paikallistuntemuksesta. Metsäneuvoston toiminta-alueet olisi valtioneuvoston asetuksella määriteltävä yhteneväiseksi tai kerrannaiseksi maakuntien alueiden kanssa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös metsäneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista. Tarkoituksena olisi noudattaa kokoukseen osallistumisesta maksettavan palkkion osalta valtiovarainministeriön kokouspalkkioita koskevaa suositusta VM/472/00.00.01/2012. Kokoukseen osallistumisesta ei maksettaisi muuta palkkiota eikä korvausta.

7 §. Metsäkeskuksen johtaminen. Ylin päätöksentekoaikoina metsäkeskuksessa olisi jatkossakin johtokunta, jonka alaisuudessa johtaja toimisi. Johtajan tehtävänä on johtaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa käytännössä. Metsäkeskuksen johtajan aseman voisi rinnastaa liiketaloudellisen yhteisön toimitusjohtajaan. Esimiessuhteista olisi tarpeen säätää lain tasolla ainoastaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön ylimmän johdon sekä julkista valtaa käyttävien toimihenkilöiden osalta. Muilta osin metsäkeskuksen johtajalle annettaisiin vapaa delegointivalta esimiestoiminnan järjestämiseksi. Kaikki julkista valtaa käyttävät toimihenkilöt olisivat suoraan johtajan alaisia. Näin varmistettaisiin toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus sekä resurssien mahdollisimman joustava käyttö.

Julkisen palvelun yksikön eri toimintojen palvelualueilla ei olisi metsäkeskuslaissa säädettyjen alueyksikköjen tapaista itsenäistä asemaa, eikä palvelualueen vetäjällä olisi suoraan lakiin perustuvaa henkilöstövastuuta oman alueensa henkilöstöstä. Palvelualue olisi tapa jaotella metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa maantieteellisesti, ja palvelualueen vetäjän tehtävä olisi ensisijaisesti työnjohdollinen. Palvelualueverkosto voisi myös olla eri toiminnoissa erilainen ja sitä voitaisiin muuttaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestystä muuttamalla.

Muutettavaksi esitetyssä 7 §:n 1 momentissa säädettäisiin nykyiseen metsäkeskuslakiin verrattuna myös metsäjohtajasta. Johtajan

alaisuudessa toimisi metsäjohtaja, joka olisi johtajan ensimmäinen sijainen ja vastaisi johtajalle metsäkeskuksen tiettyihin toimintoihin liittyvien töiden järjestämisestä. Johtajan sijaisena voisi toimia myös jäljempänä 11 ja 14 §:ssä tarkoitettu rahoitus- ja tarkastuspäällikkö. Metsäjohtaja toimisi myös rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden lähimpänä esimiehenä. Aluejohtajista ei enää jatkossa säädettäisiin metsäkeskuslaissa. Aluejohtajien toimissa työskentelevien toimihenkilöiden tehtävänkuvat muotoutuvat metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksen kautta vuoden 2015 alusta lukien. Aluejohtajien siirtymisestä uuteen tehtäväympäristöön säädettäisiin voimaantulosäännöksessä.

Liiketoimintayksikköä koskeva säännös olisi jatkossa omassa momentissaan. Ehdotetun 2 momentin mukaan liiketoimintayksikköä johtaa liiketoimintajohtaja johtokunnan alaisuudessa.

Johtajan tehtävät säilyisivät nykyisen metsäkeskuslain mukaisina. Nykyinen johtaja jatkaisi toimessaan. Tarkennuksena nykyiseen korostettaisiin pykälän 3 momentissa johtajan asemaa toimintojen tarkoituksenmukaisen käytön määrittämisessä. Toimintojen resursseista määrittäminen sisältäisi myös julkisen vallan käyttämistä sisältävässä toiminnassa tarvittavista resursseista päättämisen.

Ehdotettu 7 §:n 4 momentti sisältäisi aseuksenantovaltuuden. Sen mukaan johtajan tehtävistä ja johtokunnan kokousten kokousmenettelystä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja maakuntien liittojen kanssa tehtävästä yhteistyöstä huolehtiminen kuuluisi johtajan tehtäviin. Lisäksi eri toimintamuotojen järjestäminen metsiin perustuvien elinkeinojen edistämässä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa kuuluisi johtajan tehtäväkuvaan. Johtajan tehtävänä olisi myös määrätä tarvittava toimihenkilöedustus metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön yhteistyötahojen toimielimiin.

8 §. Metsäkeskuksen tehtävät. Muutettavaksi ehdotetussa 8 §:ssä säädettäisiin metsäkeskuksen tehtävistä, jotka olisivat edelleen kokonaisuudessaan julkisia hallintotehtäviä. Koska metsäkeskuksen rakenne esite-

tään muutettavaksi, 8 §:stä esitetään poistettavaksi alueyksikön tehtäviä koskevat säännökset. Samalla ne asiaryhmät, jotka ovat olleet alueyksikön tehtävinä, siirrettäisiin 1 momenttiin. Tällaisia asiakokonaisuuksia olisi 1 momentin 1 kohdassa (alueelliset metsäohjelmat lukuun ottamatta niiden hyväksymistä), 2 kohdassa (alueellinen yhteistoiminta ja yhteistyö) sekä 3 ja 7 kohta kokonaisuudessaan. Lisäksi metsäkeskuksen tehtäviä ovat myös puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annetussa laissa (897/2013) säädettyt tehtävät.

9 §. Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät. Johtokunnan tehtävät pysyisivät pääosin ennallaan ja sen asema olisi edelleen metsäkeskuksen toimintaa ohjaava ja strategista päätöksentekoa linjaava. Maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin osallistuisi puheenjohtaja tai tämän nimeämä johtokunnan jäsen. Johtuen ehdotettavan 1 momentin 3 kohdan uudesta sisällöstä – valtakunnallisen strategisen yhteistyön linjoista päättäminen – muiden asiakohtien numerointi muuttuisi. Eräs metsänhoitomaksuvaroihin liittyvä tehtävä (nykyinen 9 kohta) poistettaisiin johtuen edellä selvitetystä metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muutoksista. Momentin nykyisen 5 kohdan, jatkossa 6 kohta, muotoilua muutettaisiin johtuen alueneuvottelukuntien jäämisestä pois metsäkeskuksen organisaatiosta.

10 §. Alueneuvottelukunnan tehtävät. Alueneuvottelukunnan tilalle 6 §:ään ehdotetaan säädettäväksi maakunnallisesta metsäneuvostosta. Kyseisen pykälän yhteydessä säädettäisiin myös metsäneuvoston tehtävisiä. Tästä johtuen 10 § esitetään kumottavaksi.

11 §. Metsäkeskuksen henkilöstö. Muutettavaksi ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä olisi johtajan, metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden lisäksi tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä. Nämä edellä erikseen todetut toimihenkilöt voisivat käyttää ratkaisuvalltaa julkista vastaa sisältävissä asioissa lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentin mukaan. Nämä toimihenkilöt olisi aiheellista todeta säännöksessä, koska vallitseva hallinnollinen alueyksikköjaottelu, johon julkinen ratkaisuvallta on kytketty, poistuisi lain tasolta. Nykyiseen momenttiin lisättäisiin metsä-

johtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköt, aluejohtaja poistettaisiin luettelosta.

12 §. Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset. Ehdotetuissa muutoksissa 12 §:stä poistettaisiin maininnat aluejohtajasta ja alueyksiköstä. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin lisäksi metsäjohtaja, jolle säädettäisiin samat kelpoisuusvaatimukset kuin johtajalla. Rahoitus- ja tarkastuspäällikön, joka korvaisi nykyisen johtavan esittelijän, kelpoisuusvaatimusta 2 momentissa täsmennettäisiin siten, että aiemmin mainittu ”hallinnollisten tehtävien tuntemus” täsmennettäisiin muotoon ”julkishallinnon tuntemus”. Viimeksi mainittu koostuu yleisesti valtionhallinnon tai muun julkisen hallinnon asiantuntemuksesta ja toimintaympäristön tuntemuksesta. Asiantuntemus voisi perustua suoritetuun tutkimukseen (oikeustieteellinen tai hallintotieteellinen tutkimus) tai kokemukseen julkisen hallinnon tehtävistä. Selvitetty täsmennys tehtäisiin myös 3 momenttiin.

13 §. Metsäkeskuksen toimien täyttäminen. Nykyinen 13 §:n 1 momentti johtajan toimen täyttämistä säilyisi ennallaan. Valtioneuvosto valitsisi johtajan. Ehdotetun 2 momentin mukaan metsäkeskuksen johtaja valitsisi metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäällikön. Säännöksen mukaan valintaa ja erottamista koskeva päätös olisi alistettava maa- ja metsätalousministeriön vahvistettavaksi.

Muutettavaksi ehdotetun 3 momentin mukaan johtaja tai hänen valtuuttamansa tekisi työsopimuksen toimihenkilön kanssa. Työsopimuslain mukainen esimies metsäkeskuksen kaikille toimihenkilöille olisi siten johtaja. Kuten edellä on todettu, johtaja määräisi tämän perusteella resurssien tarkoituksenmukaisen käytön eri toiminnoissa ja palvelualueilla. Esimerkiksi rahoitus- ja tarkastuspäälliköillä ei olisi työsopimuslakiin perustuvia alaisia eli heillä ei ole valtuutta tehdä itsenäisesti työsopimusta toimihenkilöiden kanssa. Johtaja voisi kuitenkin halutessaan antaa henkilöstöhallinnollisia tehtäviä rahoitus- ja tarkastuspäälliköille.

Muutettavaksi ehdotetun 13 §:n 4 momentti sisältäisi valtuussäännöksen, jonka mukaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimiin nimittämisestä ja toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asiasta on nykyisin säädetty Suomen metsä-

keskuksen toiminnasta annetulla valtioneuvoston asetuksella. Sellaisen toimen, jossa voidaan käyttää julkista valtaa, täyttämiseksi on asetuksen mukaan noudatettava, mitä valtion virkamiesasetuksessa (971/1994) säädetään viran haku- ja täyttämismenettelystä. Toimen, jossa ei käytetä julkista valtaa, avoinnaolosta on ilmoitettava asianmukaisella tavalla. Käytäntönä jatkuu, että niiden toimihenkilöiden toimet, joissa ei käytetä julkista valtaa, voitaisiin jatkossakin täyttää myös sisäisellä haulla. Julkinen haku olisi mahdollinen, jos näin halutaan toimia. Valtuussääntönsä nojalla annettaisiin säännökset myös sellaisen tilanteen hoitamisesta, jossa sekä johtaja että metsäjohtaja olisivat estyneitä. Metsäkeskuksen toiminta ei voi pysähtyä, vaan tilanne olisi voitava hoitaa tilapäisen johtajan kautta. Nimittäminen tulisi voida hoitaa viivytyksettä. Johtajalle säädetyt kelpoisuusehdot tulisi kuitenkin edellyttää valittavalta henkilöltä.

14 §. Julkisen vallan käyttö. Metsäkeskuksen johtamisjärjestelmästä on tarpeen säätää ainoastaan julkisen ratkaisuvallan käytön osalta. Muilta osin johtamisjärjestelmä määriteltäisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä. Johtaja tai metsäjohtaja toimisi rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden esimiehenä. Pykälässä edellytettäisiin erikseen, että johtajan tehtävänä olisi varmistaa, että metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä on riittävä määrä rahoitus- ja tarkastuspäällikköjä ratkaisutoiminnan varmistamiseksi. Tällä taattaisiin se, että metsäkeskus hoitaisi resurssien kohdentamisen siten, että metsäkeskuksen julkisiin hallintotehtäviin sisältyvä julkista valtaa koskeva ratkaisutoiminta hoidettaisiin riittävällä resursoinnilla. Julkista valtaa sisältävien tehtävien organisointi tehtäisiin metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden kautta. Rahoitus- ja tarkastuspäälliköt huolehtisivat metsäkeskukselle 8 §:ssä säädettyjen niiden tehtävien hoitamisesta, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä. Rahoitus- ja tarkastuspäälliköt voisivat toimia myös työnjohdollisina esimiehinä, mikäli tämä ei vaaranna julkisen ratkaisuvallan käytön edellyttämää puolueettomuutta. Johtajan tulisi pykälän 1 momenttiin tehtävän lisäyksen mukaan määrätä päätöksellään rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden

välisestä tehtäväjaosta siten, että järjestely tehostaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa ja resurssien käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta ja turvaa tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuuden. Päätöksen olisi luonnollisesti oltava yksiselitteinen ja selvä siten, että rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden toiminnassa ei muodostu päällekkäisyyttä. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi johtajan päätöksen sekä rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden määrystä että rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden tehtäväjaosta.

Rahoitus- ja tarkastuspäälliköt sijaistaisivat toisiaan sen mukaan kuin metsäkeskuksen johtaja määräisi. Johtokunnalla ei olisi oikeutta antaa rahoitus- ja tarkastuspäällikölle ratkaisutoimintaa koskevia ohjeita tai määräyksiä. Johtajalla tämä oikeus kuitenkin olisi, yksittäistapauksiin johtaja voisi kuitenkin puuttua vain poikkeustilanteissa, joista on säädetty metsäkeskuslain 16 §:n 1 momentissa (otto-oikeus). Rahoitus- ja tarkastuspäälliköillä ei olisi työsopimuslakiin perustuvia alaisia, vaan he toimisivat eräänlaisina tiiminvetäjinä ja heidän esimiehenään olisi metsäjohtaja. Työsopimuslain mukainen esimies metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön kaikille toimihenkilöille olisi johtaja. Tästä johtuen johtaja määräisi resurssien tarkoituksenmukaisen käytön toiminnoissa ja palvelualueilla.

Sen lisäksi että pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaukset aluejohtajaan korvaten nämä poistot viittauksella rahoitus- ja tarkastuspäällikköön, lisättäisiin momenttiin uusi virke. Virkkeen mukaan rahoitus- ja tarkastuspäällikkö voisi tarvittaessa toimia esittelijänä edellä mainituissa asioissa. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi tilanteita, joissa metsäkeskuksen johtaja on käyttänyt 16 §:n mukaista otto-oikeuttaan ja määrännyt tietyn rahoitus- ja tarkastuspäällikön valmistelevaan ja esittelemään asia.

Muutettavaksi ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan säädettäisiin edelleen menettelystä, jossa esittelijöinä tai tarkastajina toimiville toimihenkilöille annettaisiin erillinen määräys kyseisestä esittely- tai tarkastusoi-keudesta. Momentissa säilytettäisiin käytössä olevat käsitteet, joilla ilmaistaan toimihenkilöiden asemaa (esittelijä ja tarkastaja). Nämä

käsitteet eivät tarkoita toimien tehtävänimikkeitä, vaan henkilöiden asemaa julkisen vallan käytön suhteen. Säännös esitetään tarkistettavaksi siten, että siinä säädettäisiin rahoitus- ja tarkastuspäällikön asema suhteessa julkisen vallan käyttöön. Tämän toimihenkilön asema määräytyisi jatkossa suoraan lain nojalla, ei erillisen määräyksen perusteella.

Toimihenkilöitä, jotka tehtävissään käyttäisivät julkista valtaa, voi olla lähtökohtaisesti kaikissa toiminnoissa. Henkilön tehtävät eivät kuitenkaan voi sisältää sellaisia kokonaisuksia, joita hoitaessa voisi tulla esteelliseksi käsittelemään muita toimihenkilön tehtävänkuvaa sisältäviä asiakokonaisuuksia. Toimihenkilön puolueettomuutta voisi vaarantaa esimerkiksi asian aiempi käsittely, joka saattaa myös aiheuttaa esteellisyyden hallintoasiaa käsiteltäessä. Esimerkkinä METSO-hankkeiden kartoittaminen ja samassa yhteydessä tapahtuva neuvonta aiheuttaa sen, että kartoittamisen tehnyt toimihenkilö ei voisi tehdä rahoituspäätöstä saman asian yhteydessä. Metsätaloutta ja lainsäädäntöä koskeva yleinen neuvonta ja koulutus eivät sen sijaan yleensä voisi vaarantaa julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien riippumatonta ja puolueetonta hoitoa.

15 §. Tehtävien hoidossa noudatettava menettely ja virkavastuu. Säännöksen sisältö pysyisi pääosin ennallaan, mutta siihen tehtäisiin tarvittavat poistot keskusyksikön, alueyksikön, aluejohtajan, alueneuvottelukunnan ja katselmustoimikunnan osalta. Esimerkiksi alueneuvottelukunnan korvaavalla maakunnallisella metsäneuvostolla ei ole metsäkeskuksen julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä eikä sen jäsenille näin ollen ole tarpeen säätää rikosoikeudellista virkavastuuta. Pykälään lisättäisiin tarvittavat lisäykset metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäällikön osalta.

16 §. Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa. Pykälään esitetään teknisluonteiset muutokset johtuen esitetyistä nykyisten johtavien esittelijöiden nimikemuutoksista. Pykälä sisältäisi edelleen johtajan toimivaltaa koskevat säännökset eräissä tapauksissa, säännökset metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön sisäisestä tehtävien järjestelystä mahdollisesti johtuvien esteellisyyss- ja kiistatilanteiden ratkaisemiseksi sekä säännökset

erityisasiantuntemuksen käyttämisen varmistamiseksi. Johtaja voi otto-oikeudella ottaa yksittäistapauksen ratkaistavakseen, kuitenkin vain laissa säädetyillä edellytyksillä.

17 §. Oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus. Ehdotettavan pykälän 1–3 momenttien sisältö olisi pääosin sama kuin voimassa olevan 17 §:n 1 momentin lukuun ottamatta puhevallan käyttöä koskevien asioiden jakamista kahteen eri momenttiin julkisen palvelun yksikön ja liiketoimintayksikön osalta. Kyseinen muutos selventäisi asiakokonaisuutta. Lakiehdotuksella esitetään muutettavaksi metsäkeskuksen organisaatorakennetta siten, että laissa ei enää säädettäisi metsäkeskuksen organisaatiosta yksityiskohtaisesti. Tämän myötä myös viittaukset aluejohtajiin poistettaisiin.

Voimassa olevan 17 §:n 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa säädetyistä poiketen metsäkeskus ei saa antaa sitoumuksia liiketoimintaa harjoittavan yhteisön puolesta eikä rahoittaa tällaisen yhteisön toimintaa ilman eduskunnan valtion talousarvion yhteydessä myöntämää valtuutusta ja maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamaa lupaa. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että ehdotettavassa 4 momentissa ei olisi mainintaa eduskunnan myöntämästä valtuutuksesta. Metsäkeskus on maa- ja metsätalousministeriön tulosoikeudessa ja valvonnan alainen. Maa- ja metsätalousministeriö tekee metsäkeskuksen vuosittaisen valtionapua koskevan päätöksen, joka perustuu kyseisen vuoden valtion talousarvioon. Nykyisen käytännön mukaisesti metsäkeskuksen toimintaa arvioidaan suhteessa vuosittaiseen valtionapupäätökseen. Maa- ja metsätalousministeriö arvioi tarpeen luvan antamiseen tässä viitekehyksessä, joten erillinen maininta eduskunnan valtuutuksesta on tämän vuoksi tarpeeton. Säännöksen tarkoitus olisi edelleen valvoa, ettei metsäkeskus liiketoimintaa harjoittavan ulkopuolisen yhteisön toiminnan tukemiseksi anna tällaisen yhteisön puolesta sitoumuksia tai rahoita sen toimintaa esimerkiksi antamalla lainaa, vakuuksia tai tekemällä osakepääomasijoituksia ilman maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamaa lupaa.

19 §. Strateginen ja toiminnallinen ohjaus. Metsäkeskus olisi edelleen maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Lakiehdotuksel-

la esitetään muutettavaksi metsäkeskuksen organisaatorakennetta siten, että laissa ei enää säädettäisi metsäkeskuksen keskusyksiköistä. Tästä johtuen säännöstä tarkistettaisiin. Lisäksi säännöksessä korvattaisiin viittaukset alueyksikköihin viittauksella toimintoihin. Tulossopimuksen yhteydestä esitetään poistettavaksi maininta sen vuosittaisuudesta. Jatkossa tulossopimus voitaisiin tehdä myös vuotta pidemmälle aikajaksolle.

21 §. Toiminnan rahoitus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan maininta keskusyksiköstä organisaatiomuutoksen vuoksi. Lisäksi valtionavustuksen määräytymistä täsmennettäisiin 2 momentissa huomioimalla rahoituksen mitoituksessa ja käyttöjärjestyksessä myös muu toimintaan saatava rahoitus kuten EU-hankerahoitus.

27 §. Kirjanpito ja tilintarkastus. Pykälän 1 momentin sisältöä esitetään siirrettäväksi 2 momenttiin. Tilintarkastajaa koskevat säännökset olisivat jatkossa 2 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan tilintarkastajan valitsee metsäkeskuksen johtokunta neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Käytännössä tilintarkastusta koskeva toimeksianto on kuitenkin voimassa viimeistä kalenterivuotta seuraavan vuoden toukokuun loppuun. Tämä johtuu tilintarkastuslain (459/2007) tietyistä määräajoista. Metsäkeskuksen tekemä sopimus tilintarkastuksesta on voimassa vuoden 2015 loppuun. Johtuen liiketoimintayksikön yhtiöittämisestä tulevaisuudessa metsäkeskuksen tilintarkastajan valinta tulisi tämän vuoksi palauttaa maa- ja metsätalousministeriölle. Voimassa olevaa tilintarkastus sopimusta ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista katkaista kesken sopimuskauden, joten voimaantulosäännöksissä on tätä koskeva säännös. Pykälän 2 momenttiin esitettävän lisäyksen mukaan tilintarkastajaan sovelletaan, mitä tilintarkastuslaissa säädetään. Tilintarkastajan salassapitovelvollisuudesta säädetään 18 §:ssä.

Pykälän 3 momenttia ei esitetä sisällöllisesti muutettavaksi, mutta säännöskokonaisuuden yhteneväisyyden säilyttämiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että koko pykälä säädetään uudelleen.

Pykälän 4 momentin valtuussäännöksiä olisi tarpeen täsmentää valtuuksien tarkentami-

seksi, jotta voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilintarkastajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Kirjanpitolaki (1336/1997) ja tilintarkastuslaki ovat yleislakeja, joissa ovat perussäännökset kirjanpitovelvollisuudesta ja tilintarkastuksesta. Näissä laeissa olevat säännökset eivät kuitenkaan tämän yleisyytensä vuoksi kaikkienensa sovellu suoraan organisaatiolaililla säädettyyn metsäkeskukseen. Nykyisessä metsäkeskuslaissa ei ole perussäännöksiä tilintarkastajan tai tarkastettavan oikeuksista tai velvollisuuksista, koska ne ovat kirjanpitolaissa ja tilintarkastuslaissa. Tilintarkastuslain termistö, esimerkiksi tilintarkastuslain 18 §, ei kuitenkaan kuvaa nykyisen metsäkeskuksen hallintoa (johtaja ei ole toimielin), ja tämän vuoksi on välttämätöntä, että tämä hallinnollisten termien erilaisuus ei estäisi esimerkiksi sitä, että tietoja toimitettaisiin tilintarkastajalle. Tilintarkastajalle ei luotaisi metsäkeskuksessa mitään uusia oikeuksia tai velvollisuuksia suhteessa muihin tilintarkastusten kohteena oleviin, vaan lähtökohtaisesti sama toimintaympäristö kuin muilla. Ehdotetun 4 momentin mukaan tilintarkastajan tilintarkastuslain mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista metsäkeskuksessa, riippumattomuudesta ja tilintarkastuskertomuksen sisällöstä sekä kirjanpitovelvollisuutta koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

29 §. Katselmustoimikunnat. Nykyinen 29 §, jossa säädetään katselmustoimikunnista, esitetään kumottavaksi. Metsälain muutoksen (1308/2013) yhteydessä kumottiin metsälain 17 §, jossa oli velvoite käyttää metsäkeskuslain 29 §:n mukaista katselmustoimikuntaa katselmuksen tekemisessä. Tällä hetkellä katselmustoimikuntaa edellytetään käytettäväksi vain kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa (1094/1996). Katselmustoimikunnan käyttäminen kestävän metsätalouden rahoituksen yhteydessä poistuu tulevaisuudessa. Asiaa on selvitetty tarkemmin voimaantulosäännöksen 3 momentin perusteluissa.

Katselmustoimikunta on luonteeltaan alueyksikölle lausuntoja antava toimielin, jolla ei ole asioiden muodollista ratkaisuvalltaa. Metsäkeskus voi tarvittaessa jatkossa tehdä hallintolain (434/2003) 38 §:n mukai-

sen katselmuksen ja tämän vuoksi ei katsota tarpeelliseksi säätää erityisistä katselmustoimikunnista. Nykyisin katselmustoimikunnat toimivat jokaisessa alueyksikössä (13 kpl) ja niiden toimikausi on neljä vuotta. Niiden asettaminen joka neljäs vuosi aiheuttaa paljon hallinnollista työtä. Viime vuosina on pidetty keskimäärin 20–30 katselmusta ja osa katselmustoimikunnista on toiminut hyvin harvoin.

30 §. Työjärjestys. Pykälän sisältöä tarkennettaisiin lisäämällä työjärjestykseen otettaviksi asioiksi toimintojakoon perustuvan organisaation rakenteiden määrittäminen, toiminnoista ja palvelualueista määrääminen ja metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön eri toimintojen töiden järjestäminen lukuun ottamatta julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä sekä määräykset varojen käytöstä ja valvonnasta. Säännöksen mukaan tulisi nykyisten lisäksi määrätä myös henkilöstöhallinnollisista esimiehistä, muutoin työsuojeluoikeudellisena esimiehenä olisi jatkossa metsäkeskuksen johtaja.

Pykälään lisättäisiin toinen momentti, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi metsäkeskuksen johtokunnan esityksestä työjärjestyksen. Koska säädettävä organisaatiomalli on kevyt, ministeriön tulisi varmistaa valtakunnallisten palvelujen kattavuus. Tästä syystä ministeriön on tarkoituksenmukaista vahvistaa työjärjestyksen sisältö ja sen perusteella muodostettava tarkempi organisaatio.

35 §. Muuta lainsäädäntöä koskevat viittaussäännökset. Säännöstä esitetään muutettavaksi, koska lakiehdotuksella esitetään muutettavaksi metsäkeskuksen organisaatiorakennetta siten, että laissa ei enää säädettäisi alueyksiköistä.

39 §. Muut siirtymäsäännökset. Metsäkeskuslain 39 §:n 1 ja 2 momenttiin sisältyy velvoite, jonka mukaan metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettävä vuoden 2014 loppuun mennessä. Säännöksiä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että tätä metsäkeskuksen liiketoiminnan eriyttämistä myöhennettäisiin 2015 loppuun. Markkinatilanne ja liiketoimintojen kehittämistilanne eivät tällä hetkellä mahdollista osakeyhtiön perustamista voimassa olevan lain edellyttämässä aikataulussa ja tämän vuoksi esitetään yhtiöittämisen

myöhentämistä. Säännöksen sisältö tarkoittaa, että vuoden 2016 alusta Suomen metsäkeskuksen ja liiketoimintayksikön olisi oltava itsenäisiä oikeushenkilöitä. Tämä merkitsee liiketoimintayksikön yhtiöittämistä. Liiketoimintayksikön toimintaa ja sen rakennetta on kehitettävä edelleen, jotta vuoden 2016 alussa toiminnan muuttaminen osakeyhtiöksi mahdollistuisi. Lakiin ehdotettavan aikarajan noudattamisen ja toimenpiteiden toteuttamisen varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin mahdollisuus ohjata erikseen yhtiöittämisprosessin etenemistä. Muutettavaksi ehdotetun pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi ohjata eriyttämisen toteuttamisen valmistelua metsäkeskuksessa. Lisäksi säädettäisiin, että ministeriö ja metsäkeskus sopisivat edelliseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä. Maa- ja metsätalousministeriö voisi edellyttää säännöksen nojalla metsäkeskuksen johtokuntaa ja liiketoimintayksikköä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistettaisiin se, että liiketoimintayksiköstä voidaan muodostaa itsenäinen oikeushenkilö vuoden 2016 alussa.

Voimaantulo

Ehdotettu laki sisältää tavanmukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan metsäkeskuksen johtokunta jatkaisi väliaikaisena johtokuntana lakiehdotuksen voimaan tullessa olevassa kokoonpanossaan siihen saakka kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 4 §:n mukaisen johtokunnan. Säännös olisi tarpeen metsäkeskuksen häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi.

Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan tällä lailla kumotussa 29 §:ssä tarkoitettu katselmustoimikunnat jatkavat toimialueillaan siihen saakka, kunnes metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön uudistus on tullut voimaan. Katselmustoimikuntiin sovelletaan vastaavan ajan lain 15 §:n 1 ja 2 momenttia. Tällä hetkellä on voimassa kestävä metsätalouden rahoituksesta annettu laki. Lain 33 §:n 3 momentissa viitataan metsä-

keskuslaissa tarkoitettuun katselmustoimikuntaan. Parhailtaan on valmisteilla metsätalouden rahoituslainsäädännön uudistamistyö, jonka yhteydessä on tarkoitus poistaa katselmustoimikuntien käyttäminen. Tähän uudistamistyöhön liittyvän lainsäädännön voimaantulo ei välttämättä ajoitu samaan aikaan kohtaan lakiehdotuksen voimaantulon kanssa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista säätää edellä mainitulla tavalla katselmustoimikuntien toiminnasta.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan ennen lain voimaan tuloa asetetut alue-neuvottelukunnat jatkaisivat toimintaansa siihen saakka, kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 6 §:n mukaiset maakunnalliset metsäneuvostot. Nykyisten alue-neuvottelukuntien toimikausi päättyy 31 päivänä toukokuuta 2016 ja alueellisten metsäneuvostojen toimikausi vuoden 2014 lopussa. Maakunnallisten metsäneuvostojen kokoonpanojen selvittäminen ja asettaminen on laaja hallinnollinen työ, ja siihen on varattava riittävästi aikaa. Tästä johtuen ennen metsäneuvostojen asettamista toimisivat niiden sijalla alueneuvottelukunnat.

Voimaantulosäännöksen 5 ja 8 momentissa säädettäisiin metsäkeskuksessa toimivien eräiden toimihenkilöiden asemasta. Metsäkeskus ei sinällään organisaationa muuttuisi esityksen kautta, vaan se säilyisi samana oikeushenkilönä, joten henkilöstöllä säilyisi sama työnantaja. Pääsääntöisesti toimihenkilöt jatkaisivat toimissaan, esimerkiksi metsäkeskuksen johtaja jatkaisi tehtävässään. Tiettyjen toimihenkilöiden osalta olisi kuitenkin välttämätöntä säätää heidän asemastaan lakiehdotuksen voimaan tulon yhteydessä. Toisaalta sen vuoksi, että kyseistä tointa ei ole nykyisessä metsäkeskuslaissa (metsäjohtaja) ja toimeen sisältyisi jatkossa julkisen vallan käyttäminen, toisaalta siksi että tietyistä toimista ei enää jatkossa säädettäisi metsäkeskuslaissa (aluejohtajat). Ehdotetun 5 momentin mukaan metsäkeskuksessa metsäjohtajana toiminut jatkaisi tämän lain voimaan tullessa tämän lain mukaisessa metsäjohtajan toimesa, kunnes tämän lain mukainen metsäjohtaja on valittu. Lisäksi momentin mukaan aluejohtajana toimineen tehtäväkuvaan tehtäisiin tarvittavat muutokset lain tullessa voimaan. Viimeksi mainittu johtuen siitä, että metsä-

keskuksessa ei jatkossa olisi lailla säädettyjä aluejohtajan toimia eikä heidän asemansa julkisen vallan käyttäjänä säilyisi esitetyssä muutoksessa. Aluejohtajien tehtävät painottuvat jatkossa metsätalouden edistämiseen ja kehittämiseen.

Voimaantulosäännöksen ehdotetussa 6 momentissa säädettäisiin siitä, että johtavana esittelijänä toimineet jatkaisivat rahoitus- ja tarkastuspäällikköinä, kunnes metsäkeskuksessa olisi vahvistettu asianmukaisen ratkaisutoiminnan varmistamiseksi 14 §:ssä edellytetty riittävä määrä rahoitus- ja tarkastuspäälliköitä. Vahvistaminen olisi tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2015. Nykyisissä johtavan esittelijän toimissa olevat toimihenkilöt täyttävät lakiehdotuksen 12 §:ssä asetetut vaatimukset rahoitus- ja tarkastuspäälliköille. Esitetyllä säännöksellä varmistettaisiin julkista valtaa sisältävien hallintotehtävien häiriöttömän toiminnan jatkuminen organisaatiomuutoksessa.

Voimaantulosäännöksen ehdotetussa 7 momentissa säädettäisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön uudistuvan organisaation rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden toimien ensimmäisestä täyttämisestä. Tarkoituksena olisi, että nämä toimet täytettäisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön sisällä ilmoittautumismenettelyä käyttäen. Tätä menettelyä käytettäisiin vain kerran näitä toimia ensimmäisen kerran täytettäessä. Kun metsäkeskuksen johtaja on vahvistanut näiden toimihenkilöiden riittävän määrän lakiehdotuksen 14 §:n nojalla, toteutettaisiin edellä selvitetty menettely. Jos metsäkeskuksen johtaja nostaisi tämän ensimmäisen kerran jälkeen rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden lukumäärää, niin uusi toimi tai toimet olisi laitettava normaalisti yleiseen, julkiseen hakuun. Vaikka käytettäisiin ilmoittautumismenettelyä, toimeen valittavan olisi täytettävä lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentin toimen kelpoisuusvaatimukset.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin metsäkeskuksen tiettyjen toimien tehtäväkuvien muuttamisesta organisaatiomuutoksen jälkeen. Esitetyn momentin mukaan jos metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimen tehtäväkuvaa muutetaan tämän lain voimaan tulon jälkeen merkittävästi kesäkuun 30 päivään 2015 mennessä siten, että toimessa on

jatkossa kyse 14 §:n 4 momentissa tarkoitusta esittelijästä tai tarkastajasta, toimessa jatkavan henkilön on täytettävä 12 §:n 3 momentissa säädetty toimen kelpoisuusvaatimukset. Tämä menettely olisi kuitenkin väliaikainen ja sitä voitaisiin säännöksen mukaan toteuttaa vain 30 päivään kesäkuuta 2015 saakka. Esitetyllä menettelyllä voitaisiin joustavasti ja kustannustehokkaasti järjestää eräitä tehtäväkokonaisuuksia.

Kuten edellä 27 §:n perusteluissa selvitetiin, tällä hetkellä metsäkeskuksella on tilintarkastajan kanssa sopimus, joka jatkuu vuoden 2015 loppuun saakka. Sopimuksen voimaolon takaamiseksi ehdotetaan asiaa koskevaa säännöstä voimaantulosäännöksen 9 momenttiin.

1.2 Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä

Metsätietolaki tuli metsäkeskuslain kanssa samanaikaisesti voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Metsätietolakia sovelletaan metsäkeskukselle kuuluvien julkisten hallinto- ja tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen sisältävien metsätietojen käsittelyyn. Tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), ellei metsätietolaissa toisin säädetä.

Metsätietojärjestelmään liittyvä rekisterinpito on säädetty metsäkeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi. Rekisterinpitäjiksi metsäkeskuksessa on metsätietolaissa säädetty julkisen palvelun yksikön keskusyksikön johtaja ja aluejohtajat, koska nämä voivat käyttää tehtäviensä hoidossa julkista valtaa.

Metsäkeskuslakiin esitetään muutoksia metsäkeskuksen organisaatorakenteeseen. Nämä muutokset tulisivat voimaan vuoden 2015 alussa.

6 §. *Rekisterinpitäjä, rekisterinpitoon liittyvät vastuut ja tietojen käsittelyyn oikeudet.* Pykälän 1 momentissa säädetään metsätietojärjestelmän rekisterinpitäjistä. Säännöksen mukaan rekisterinpitäjinä toimivat metsäkeskuslaissa tarkoitettujen keskusyksikön johtaja ja alueyksiköiden aluejohtajat. Lisäksi säännöksen mukaan rekisterinpitoon liittyviä

tehtäviä hoitavat keskusyksikössä ja alueyksiköissä ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää metsäkeskuslain 14 §:n nojalla julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa.

Johtuen metsäkeskuksen nykyisestä rakenteesta, jossa julkisen palvelun yksikkö ja liiketoimintayksikkö ovat metsäkeskuksen osia, rekisterinpito on yksilöity henkilötasolle. Metsäkeskuslain 14 §:n mukaan metsäkeskuksen johtaja ja aluejohtaja alueyksikössä käyttävät ratkaisuvaltaa julkisen vallan käyttöä koskevista asioista. Tästä johtuen nämä henkilöt on määritelty myös rekisterinpitäjiksi.

Esityksen mukaan 1 päivästä tammikuuta 2015 metsäkeskuslaissa ei olisi säädetty alueyksiköistä eikä sen myötä säädettäisi enää aluejohtajistakaan. Tämän vuoksi esitetään pykälän 1 momentista poistettavaksi säännökset näistä. Muutoksesta johtuen katoaisi aluejohtajien asema julkisiin hallintotehtäviin sisältyvässä julkista valtaa koskevassa ratkaisutoiminnassa. Rekisterinpitäjänä olisi lakiehdotuksen mukaan vuoden 2015 alusta lukien metsäkeskuksen julkisen palvelu yksikön johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköt. Nämä toimihenkilöt käyttäisivät ratkaisuvaltaa julkisen vallan käyttöä koskevista asioista vuoden 2015 alusta lukien.

Voimaantulo

Ehdotettu laki sisältää tavanmukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

2 Tarkemmat säännökset

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 4 §:ssä säädettäisiin metsäkeskuksen johtokunnasta. Pykälän 3 momentin nojalla säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella johtokunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja muista johtokuntaa koskevista tarpeellisista asioista. Nykyisen metsäkeskuslain valtuutukseen ei esitettäisi muutosta.

Lakiehdotuksen 6 §:ssä säädettäisiin maakunnallisesta metsäneuvostosta. Pykälän 3 momentin nojalla säädettäisiin tarkemmin

valtioneuvoston asetuksella maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista

Lakiehdotuksen 7 §:ssä säädettäisiin metsäkeskuksen johtamisesta. Pykälän 4 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin johtajan tehtävistä ja johtokunnan kokousten kokousmenettelystä.

Lakiehdotuksen 8 §:ssä säädettäisiin metsäkeskuksen tehtävistä. Pykälän 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön tehtävien tarkemmasta järjestämisestä.

Lakiehdotuksen 9 §:ään sisältyisivät säännökset metsäkeskuksen johtokunnan tehtävistä. Pykälän 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarvittaessa metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä. Valtuutukseen ei esitettäisi muutosta.

Lakiehdotuksen 13 §:ssä säädettäisiin metsäkeskuksen toimien täyttämistä. Pykälän 4 momentin nojalla säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimiin nimittämistä ja toimien täyttämistä.

Lakiehdotuksen 14 §:ssä säädettäisiin julkisen vallan käytöstä. Pykälän 5 momentin ensimmäisen virkkeen nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin menettelystä, jossa määrätään ne toimihenkilöt, jotka voisivat käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa. Pykälän 5 momentti sisältää myös toisen valtuussäännöksen, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoidon tarkemmasta järjestämisestä.

Lakiehdotuksen 27 §:ään sisältyisivät säännökset kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Pykälän 4 momentin nojalla säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella tilintarkastajan tilintarkastuslain mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista metsäkeskuksessa, riippumattomuudesta ja tilintarkastuskerromuksen sisällöstä sekä kirjanpitovelvollisuutta koskevista tarpeellisista asioista.

Lakiehdotuksen 30 §:ssä säädettäisiin työjärjestyksestä. Pykälän mukaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä määrättäisiin toimintojakoon perustuvan organisaation rakenteista, päätöksente-

osta muissa kuin julkisen vallan käyttöä koskevista asioissa, toiminnoista ja palvelualueista, metsäkeskuksen eri toimintojen töiden järjestämisestä lukuun ottamatta julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä, henkilöstöhallinnollisista esimiehistä, esimiesasemassa olevien toimihenkilöiden tehtävistä, sijaisuuksista, sisäisestä johtamisesta, varojen käytöstä ja valvonnasta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitykseen sisältyvällä lakiehdotuksella Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta, jäljempänä *lakiehdotus*, on liityntä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuun julkisten hallintotehtävien antamiseen muulle kuin viranomaiselle. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Metsäkeskuksen organisaatorakennetta esitetään muutettavaksi siten, että metsäkeskuslakiin ei enää sisältyisi alueyksiköjä, vaan metsäkeskuksen toimintaa ohjattaisiin jatkossa valtakunnallisten toimintojen kautta. Tämä rakenne todettaisiin lakiehdotuksessa. Laissa todettaisiin myös, että alueellisten palvelujen saatavuus ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuus varmistettaisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä määrättävällä riittävällä määrällä maantieteellisiä palvelualueita. Tarkempi organisaatorakenne määriteltäisiin metsäkeskuksen työjärjestyksessä. Organisaatorakenteen muuttamisesta aiheutuu myös muita lakiehdotukseen sisäl-

tyviä muutosehdotuksia, joita jäljempänä käsitellään.

Tarkoituksenmukaisuusvaatimus

Perustuslain 124 §:n edellyttämälle tehtävän tarkoituksenmukaisen hoitamisen tarpeelle on esitetty nykymuotoisen metsäkeskuksen osalta perustelut metsäkeskuslain esitöissä (HE 260/2010). Metsäkeskuslakia koskevassa lausunnossaan perustuslakivaliokunta muistutti, että tarkoituksenmukaisuusvaatimus perustuslain 124 §:ssä on oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne. Lisäksi oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että tehtävänannon tarkoituksenmukaisuutta on arvioitava kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen (PeVL 53/2010 vp). Tehtävänannon osalta perustuslakivaliokunta totesi samassa lausunnossaan, että sen mielestä metsäkeskuksen ehdotetun lain 8 §:ssä luetellut julkiset hallintotehtävät ovat laadultaan sellaisia, että ne soveltuvat myös muun kuin viranomaisen hoidettavaksi. Muutettavaksi esitetyssä metsäkeskuksen organisaatorakenteessa metsäkeskuksen tehtävät säilyisivät nykytilanteeseen verrattuna samoina.

Metsäkeskus muodostui alueellisista metsäkeskuksista ja viimeksi mainittuja edeltävät tahot toimivat jo 1920-luvulta. Metsäkeskukselle säilytettäväksi ehdotetut tehtävät lakiehdotuksen 8 §:ssä vastaavat voimassa olevassa lainsäädännössä säädettyjä, eikä sääntelyssä siten olisi kysymys uusien tehtävien antamisesta tai viranomaiselle kuuluvien tehtävien siirtämisestä viranomaiselta yksityisoikeudelliselle toimijalle. Viimeksi mainittu lähestymistapa käy ilmi perustuslakivaliokunnan aiemmasta tulkintakäytännöstä (PeVL 17/2012 vp). Perustuslakivaliokunta totesi metsäkeskuslakia koskevassa lausunnossaan (PeVL 53/2010 vp) metsäkeskusten hoitaneen yksityismetsätalouden edistämistä ja valvontatehtäviä erinimisinä organisaatioina jo vuodesta 1928 alkaen, joten kyse on hyvin vakiintuneesta hallinnollisesta ratkaisusta.

Metsäkeskuslailla perustettiin 13 alueellisesta metsäkeskuksesta yksi valtakunnallinen organisaatio, Suomen metsäkeskus. Organisaatorakenne voimassa olevassa metsäkeskuslaissa, jossa on säädetty muun ohella alueyksiköistä, on jatkumoa valtakunnallista metsäkeskusta edeltäneelle alueelliselle rakenteelle. Nyttemmin metsäkeskuksen toiminnan vakiinnuttua laajempi organisatorinen muutos olisi kuitenkin hyvä toteuttaa. Toiminta metsäkeskuksessa rakentuisi toimintokohtaiselle rakenteelle, joka oli todettu jo metsäkeskuslain esitöissä toiminnan kehityssuunnaksi.

Metsäkeskuslain 3 §:ssä esitetään säädettäväksi metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toiminnan jakautuvaksi valtakunnallisiin toimintoihin. Tarkoitus ei olisi poistaa alueellista toimintaa ja siihen liittyvää paikallistuntemusta eikä alueellista toimintaa yhteistyötahojen kanssa, vaan edellä mainitut tehostuisivat entisestään toimintoihin tiiviisti kytkeytyvien maantieteellisten palvelualueiden myötä. Tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa huomiota tulee perustuslain esitöiden mukaan kiinnittää hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden ohella myös yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II). Metsäkeskukselle säädettyjen hallintotehtävien hoitamisen voidaan katsoa entisestään tehostuvan ja yhtenäistyvän, mutta kuitenkin säilyvän kansalaisen lähellä. Esitetty muutos myös tehostaisi edelleen hyvää ja yhdenmukaista ratkaisutoimintaa maan eri osissa.

Yksityismetsänomistajia on noin 630 000, joten tarve riittävän kattavien hallinnollisten palvelujen tarjoamiseen on olemassa ja tätä tehtävää metsäkeskus edeltäjinään on hoitanut. Metsätalous on muutostilassa ja tarvitaan laaja verkosto edistämään muun muassa metsien eri hoito- ja käyttömuotojen muotoutumista ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamista. Myös metsäpolitiikan yleisten tavoitteiden toteuttaminen edellyttää sekä tehokasta ja ammattitaitoista metsän omistajien neuvontaa että laadukasta metsien hoitoa. Myös luodut uudet sähköiset asiointijärjestelmät (Metsään.fi) metsäkeskuksessa ja keskitetty tietokanta mahdollistavat edelleen palvelujen joustavan ja yhdenmukaisen tar-

joamisen eri osissa maata. Myös tässä korostuu metsäkeskuksen toiminnan tarkoituksenmukaisuus yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeiden kannalta. Tähän mennessä lähes kaikki metsätalouteen liittyvät julkiset hallintotehtävät on hoidettu metsäkeskuksessa pois lukien merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät Maaseutuvirastossa. Metsäkeskus on välillisen valtionhallinnon organisaatio ja se ei ole siten virasto. Tästä johtuen sen työntekijät ovat työsuhteessa työnantajansa eivätkä virkasuhteessa valtioon. Jos julkiset hallintotehtävät olisivat jatkossa valtion viranomaisilla, nämä joutuisivat huolehtimaan heille kokonaan uudeltaisesta tehtäväkokonaisuudesta, jolloin tehtävien hoidon laadun ja vaikuttavuuden tason säilyttäminen saattaisi heiketä. Uusien virkamiesten rekrytointi esimerkiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin tai aluehallintovirastoihin lisäisi olennaisesti valtion kustannuksia ja vaikuttaisi näin kielteisesti valtion tuottavuusohjelman toteuttamiseen. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä on tällä hetkellä noin 650 toimihenkilöä.

Todettakoon vielä, että organisaatorakenteen yksinkertaistamisen avulla voitaisiin turvata henkilöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö. Ehdotettu muutos olisi siten myös kustannustehokasta. Metsäkeskuslakiin sisältyvien tehtävien säilyttäminen välillisen valtionhallinnon organisaatiolla ei myöskään lisäisi valtion kustannuksia. Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan PeVL 11/2006 vp, että vaikka perustuslain 124 §:ssä tarkoitettussa tarkoituksenmukaisuusvaatimuksessa ei ole kysymys pelkästään taloudellisesta tarkoituksenmukaisuudesta, on järjestelyn taloudellisiin vaikutuksiin kiinnitettävä asianmukaisesti ja riittävästi huomiota siirrettäessä neuvontatehtäviä yksityiselle. Valiokunta lisäksi painotti sitä, että perustuslain 124 §:ssä säädetty tarkoituksenmukaisuusvaatimus on oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen on harkittava tapauskohtaisesti.

Metsäkeskuksen toiminnassa jatkaisi edelleen johtokunta, jonka päätehtävä olisi strategisen johtamisen ja valvonnan kautta johtaa metsäkeskusta. Johtokunnan kokoonpanoa ei jatkossa säädettäisi laissa, mutta metsäkeskuksen organisaation luonne huomioon ottaen metsänomistajat ja muut keskeiset sidos-

ryhmät tulevat luonnollisesti jatkossakin olemaan edustettuina johtokunnassa. Näin säilyisi yhteys historialliseen vakiintuneeseen ratkaisuun, jossa on ollut mukana metsänomistajien edustuksen kautta heidän osallistumisensa ja vaikuttamisensa. Viranomaismuotoisessa vaihtoehdossa katoaisi tämä yhteys, sillä nykysuuntauksen mukaan virastossa ei yleensä ole johtokuntaa.

Metsäkeskuksen palvelualueista määrättäisiin esityksen mukaan metsäkeskuksen työjärjestyksellä. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi työjärjestyksen metsäkeskuksen johtokunnan esityksestä. Ministeriö varmistaisi työjärjestyksen vahvistamisella lähipalvelujen saatavuuden ja kielilain mukaisten velvoitteiden täyttämisen. Riistahallintolain (158/2011) 1 §:n 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksella on aluetoimistoja, joiden toiminta-alueista määrätään Suomen riistakeskuksen työjärjestyksellä. Työjärjestyksen vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö Suomen riistakeskuksen esityksestä. Metsäkeskus on Riistakeskuksen tyyppinen julkisia hallintotehtäviä hoitava organisaatio. On loogista ja linjakasta, että myös metsäkeskuksen osalta organisaation rakenteet vahvistettaisiin tavalla, joka on jo todettu julkista valtaa käyttävän välillisen valtionhallinnon organisaatiolle perustuslakinäkökulmasta riittävaksi. Perustuslakivaliokunta ei lausunnossaan (PeVL 48/2010 vp) puuttunut siihen, että Suomen riistakeskuksen organisaatiosta ehdotettiin määrättäväksi keskuksen työjärjestyksellä.

Tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen osalta perustuslakivaliokunta on todennut (PeVL 53/2010 vp), että metsäkeskuksen julkiset hallintotehtävät ovat laadultaan sellaisia, että ne soveltuvat myös muun kuin viranomaisen hoidettavaksi. Lakiehdotuksessa metsäkeskuksen tehtävät säilyvät ennallaan. Lisäksi perustuslakivaliokunta viittasi siihen, että kyse on hyvin vakiintuneesta hallinnollisesta ratkaisusta. Metsäkeskus välillisen valtionhallinnon organisaationa on samassa hallinnollisessa asemassa kuin ajankohtana, jolloin perustuslakivaliokunta antoi lausuntonsa.

Edellä selvitettyyn viitaten voidaan katsoa, että perustuslain 124 §:n edellyttämä tarkoituksenmukaisuusvaatimus edelleen täyttyy lakiehdotuksessa.

Perusoikeudet, oikeusturva ja muut hyvän hallinnon vaatimukset

Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset koskevat ennen muuta julkiseen hallintotehtävään liittyvää päätöksentekoa. Tällöin on kiinnitettävä huomiota muun muassa kansalaisten yhdenvertaisuuteen, yksilön kielellisiin perusoikeuksiin, oikeuteen tulla kuulluksi, vaatimukseen päätösten perustelemisesta ja oikeuteen hakea muutosta. Myös puolueettomuus ja riippumattomuus ovat osa hyvää hallintoa. Hyvän hallinnon takeet koskevat kaikkea julkisten hallintotehtävien hoitamista siitä riippumatta onko kyse julkisen vallan käytöstä.

Perustuslakivaliokunta on korostanut sitä, että uskottaessa hallintotehtävä suoraan laissa tai lain nojalla muulle kuin viranomaiselle tulee säännöspäätöksellä taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa (PeVM 10/1998 vp, PeVL 23/2000 vp ja PeVL 55/2002 vp).

Metsäkeskuksen toiminnan julkisuudesta on lakiehdotukseen sisällytetty edelleen nimenomainen säännös, jonka mukaan metsäkeskuksen toimintaan sovellettaisiin kokonaisuudessaan, mitä viranomaisista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Hallintolakia sovellettaisiin metsäkeskuksessa kokonaisuudessaan muun muassa hallintoasian käsittelyyn toisin sanoen hallinnolliseen ratkaisutoimintaan ja siihen liittyviin valmistelutoimiin. Metsäkeskuksen sovellettaisiin jatkossakin kielilakia ja saamen kielilakia. Metsäkeskuksen päätöksiin, jolla puututaan kansalaisen etuun tai oikeuteen, voi hakea muutosta metsätalouden erityislainsäädännön nojalla hallinto-oikeudelta tai maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta. Valituslautakunnan tehtävät siirrettiin hallinto-oikeuksiin 1 päivästä syyskuuta 2014. Metsäkeskus hoitaa vuoden 2015 alusta julkisia hallintotehtäviä ja se kuuluu näin ollen edelleen oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen valvonnan piiriin.

Valtiosääntöoikeudelliseen virkamieshallintoperiaatteeseen on katsottu kuuluvan vaatimus siitä, että kaikkien julkista valtaa käyttävien henkilöiden tulee kuulua rikosoikeudellisen virkavastuun piiriin. Metsäkeskuksessa työskentelevät eivät ole virkamiehiä ja

tämän vuoksi olisi erityisesti säädettävä se, että julkista valtaa käyttävät ovat virkamiehiä rikoslain mielessä. Julkista valtaa voisivat käyttää johtaja, metsäjohtaja, rahoitus- ja tarkastuspäällikkö, esittelijä ja tarkastaja. Nämä toimihenkilöt toimisivat lakiehdotuksen 15 §:n mukaan kaikessa toiminnassaan rikosoikeudellisella vastuulla. Säännös on muotoiltu siten, että rikosoikeudellinen vastuu ulottuisi näiden henkilöiden toimintaan kokonaisuudessaan. Laajempi rikosoikeudellinen vastuu katsotaan edelleen tarpeelliseksi. Esittelijät ja tarkastajat vahvistettaisiin lisäksi nimenomaisesti erillisellä määräyksellä asemaansa julkisen vallan käyttäjiksi lakiehdotuksen 14 §:n mukaisella menettelyllä.

Organisaatiorakenteen osalta julkisten hallintotehtävien hoitamisen organisointi jätettäisiin lakiehdotuksessa metsäkeskuksen päätehtäväksi. Metsäkeskusta ohjattaisiin lakiehdotuksella voimakkaammin valtakunnallisiin toimintoihin perustuvaksi. Tämä yksinkertaistaisi ja tehostaisi edelleen edellisessä vuonna 2012 toteutetussa organisaatiouudistuksessa tavoiteltua resurssien tarkempaa kohdistamista ja edistäisi yhdenmukaisten ratkaisujen saavuttamista koko maassa. Lakiehdotus ei sisältäisi nykyisenkaltaista alueyksikkörakennetta. Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikkö organisoisi alueellisen toimintansa toimintoihin perustuen. Kansalaisen kannalta tilanteen voidaan katsoa jossain määrin parantuvan, koska palvelun saaminen ei olisi sidottu toimialuerajoihin, vaan palvelua voisi saada valtakunnallisesti. Kansalaisten oikeusturvaa edistää se, että uusi organisaatiorakenne luo edellytykset aiempaa yhdenmukaisempien ratkaisujen saavuttamiseksi koko maassa.

Perustuslain 124 §:stä ei ole johdettavissa nimenomaisia vaatimuksia sille, missä organisaatiomuodossa julkista hallintotehtävää tulee hoitaa. Lakiehdotuksen 3 §:n mukaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toiminta jakautuisi valtakunnallisesti toimintojaon mukaisesti. Metsäkeskuksen toimintaa johtaisi, kuten nykyisen metsäkeskuslainkin mukaan, johtaja ja siten myös näiden toimintojen ylin ohjaaminen olisi johtajalla. Nykyiset metsäkeskuksen alueyksiköt, joiden toimialueista on säädetty Suomen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskusyksikön

toimipaikasta ja alueyksiköistä annetulla valtioneuvoston asetuksella, lakkaisivat toimimasta alueellisina toimijoina. Kun metsäkeskuksen toimintojen toiminta-alueena olisi koko Manner-Suomen alue, metsäkeskuksessa ei enää olisi toimialuejaon mukaan toimivia alueyksiköitä. Alueellisten palvelujen saatavuus ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuus varmistettaisiin kuitenkin lain 3 §:n mukaisesti riittävällä määrällä maantieteellisiä palvelualueita.

Hallintolain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Metsäkeskuksen toiminnan organisointi hoidettaisiin siten, että palveluiden saatavuus turvattaisiin palvelualuejaon avulla säilyttämällä metsäkeskuksen nykyinen alueellinen palvelurakenne, vaikka toimivalta metsäkeskuksessa olisikin valtakunnallinen. Ehdotetut muutokset parantavat ja joustavoittavat palvelua. Jatkossa panostettaisiin myös enenevässä määrin sähköisiin palveluihin ja puhelinpalveluun. Ehdotetulla rakenteella, jossa purettaisiin nykyinen alueyksikkö rakenne, tähdättäisiin myös toiminnan yhtenäisyyden lisäämiseen. Toiminnan tarkemmasta organisoinnista määrättäisiin metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksellä lakiehdotuksen 30 §:n nojalla. Työjärjestys olisi menettelynä joustava, mutta sen sisällön varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön vahvistaisi sen ennen sen voimaantuloa. Ministeriö varmistaisi tämän kautta valtakunnallisten palvelujen kattavuuden.

Toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus

Metsäkeskuslain yhtenä tavoitteena oli metsäkeskuksen puolueettomuuden ja riippumattomuuden turvaaminen eriyttämällä toisistaan metsäkeskuksen julkisten hallinto- tehtävien hoitaminen ja liiketoiminta. Metsäkeskuslailla perustettiin metsäkeskus, jossa on julkisen palvelun yksikkö ja liiketoimintayksikkö.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön organisaatorakennetta esitetään muutetta-

vaksi toimintopohjaiseksi. Metsäkeskus päätäisi työjärjestyksellä toimintojakoon perustuvan organisaation rakenteista, ei kuitenkaan päätöksenteosta julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa. Viimeksi mainitusta säädettäisiin metsäkeskuslain 14 §:n 1 momentissa, jonka mukaan johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäällikkö käyttäisivät ratkaisuvaltaa julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa. Saman pykälän 4 momentin mukaisella menettelyllä, jossa johtaja antaisi esittelijänä tai tarkastajana toimivalle toimihenkilölle erillisen määräyksen kyseisestä esittely- tai tarkastusoikeudesta, yksilöitäisiin muut toimihenkilöt, jotka voisivat käyttää julkista valtaa tehtävissään. Näitä toimihenkilöitä olisivat hallintoasioita esittelevä toimihenkilö (esittelijä) ja tarkastuksia tekevä toimihenkilö (tarkastaja). Toimintojen suhde julkisen vallan käyttöön voisi siten olla vain työnjohdollinen, työtapoja ohjaava ja yhtenäistävä. Julkisen vallan käyttö tulisi järjestää hyvässä yhteistyössä niiden toimintojen kanssa, joihin julkista valtaa sisältävät tehtävät metsäkeskuksessa pääosin kuuluvat. Julkisen vallan käyttöä koskevan päätöksenteon lainmukaisuuden, yhtenäisyyden ja objektiivisuuden turvaamiseksi julkisen vallan käyttämiseen oikeutettujen toimihenkilöiden selkeä yksilöiminen metsäkeskuslaissa katsotaan siten välttämättömäksi.

Metsäkeskuksen julkisten hallintotehtävien hoitamisen riippumattomuutta ja puolueettomuutta varmennettaisiin myös sillä, että julkista valtaa käyttävät toimihenkilöt valittaisiin julkiseen hakumenettelyyn verrattavalla menettelyllä. Julkisen hakumenettelyn on todettu olevan yksi julkisen hallinnon perusteisiin liittyvä olennainen seikka, jonka tavoitteena on turvata hallinnon uskottavuutta, oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta. Julkiseen hakumenettelyyn verrattavalla hakumenettelyllä toteutettaisiin perustuslain 18 §:n mukaista perusoikeutta. Tästä menettelystä säädettäisiin lakiehdotuksen 13 §:ssä ja sen nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskuksessa toimivien johtajan, metsäjohtajan, rahoitus- ja tarkastuspäällikön, esittelijän ja tarkastajan kelpoisuusvaatimuksesta säädettäisiin lakiehdotuksen 12 §:ssä. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi kelpoi-

suusvaatimus nykyisten lisäksi myös metsäjohtajalle ja rahoitus- ja tarkastuspäällikölle, koska myös viimeksi mainitut toimihenkilöt käyttäisivät julkista valtaa metsäkeskuksessa, metsäjohtaja johtajan sijaisena ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköt ratkaisutoiminnassa. Metsäkeskuslaista poistettaisiin aluejohtajaa koskevat kelpoisuusvaatimukset metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön organisaatorakenteen muutoksen vuoksi.

Julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutus ja asiantuntemus on tärkeää sekä se, että näiden henkilöiden julkinen valvonta on asianmukaista. Edellä selvitettyjen julkisen vallan käyttöä sisältävien toimien täyttämässä on sen vuoksi otettava huomioon lakiehdotuksen 12 ja 13 §:ssä säädetty vaatimukset. Perustuslakivaliokunta on katsonut oikeusturvan ja hyvän hallinnon turvaamisen edellyttävän, että esimerkiksi viranomaisen apuna valvontatehtävissä käytettävien tarkastajien ja asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksia tai kelpoisuusehtoja koskeva sääntely on tullut sisällyttää samaan lakiehdotukseen, jossa heidän tehtävistään on ehdotettu säädettäväksi (PeVL 40/2002 vp ja PeVL 56/2002 vp). Säännökset kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksista liittyvät myös perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisesti oikeuksiin työn ja ammatin valinnan vapaudesta.

Metsäkeskukselle säädettyjä tehtäviä on edellä arvioitu perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisten hallintotehtävien antamisena muulle kuin viranomaiselle. Ehdotetun järjestelyn ei voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain 124 §:n säännösten kanssa, kun otetaan huomioon metsäkeskuksen hoitamien julkisten hallintotehtävien luonne sekä tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuuden, perusoikeuksien turvaamisen ja muut hyvälle hallinnolle asetettavat vaatimukset. Edellä olevan perusteella katsotaan, että lakiehdotus voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Kielilain vaatimusten huomioon ottaminen

Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja

muussa viranomaisessa asiassaan omaa kielitään, joko suomea tai ruotsia turvataan lailla. Kielilain 5 §:n mukaan kielellisen jaotuksen perusyksikkönä on kunta. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan yksikielisellä viranomaisella tarkoitetaan muun ohessa valtion viranomaisista, jonka virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia ja kaksikielisellä viranomaisella muun ohessa valtion keskushallintoviranomaista ja muuta viranomaisista, jonka virka-alueeseen kuuluu erikielisiä kuntia tai vähintään yksi kaksikielinen kunta. Lain 6 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen alueellisen yksikön tai muun alueellisen organisaation kielellinen asema määräytyy sen virka-alueen kielellisen aseman mukaan.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön organisaatio muodostettaisiin esityksessä siten, että sen toimialueena on koko Manner-Suomen alue. Tästä johtuen metsäkeskuksen toimialueeseen kuuluisi sekä yksi- että kaksikielisiä kuntia. Metsäkeskus olisi siten lähikohtaisesti toimijana kaksikielinen.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toiminta jakautuisi lakiehdotuksessa säädettyllä tavalla toimintoihin, joissa kaikissa toiminta-alueena olisi koko maa. Metsäkeskus kuitenkin työjärjestyksessään määrättyllä tavalla organisoituisi toiminnoissa sisäisesti vielä maantieteellisesti palvelualueiksi, vaikka toiminnan toiminta-alueena olisi koko maa.

Siltä osin kuin metsäkeskuksen toiminnan sisäisen jaottelun mukaisen palvelualueen toiminta-alue määräytyisi metsäkeskuksen työjärjestyksessä määrätyn tavoin maantieteellisesti, sisäisen palvelualueen kielellinen asema määräytyisi kielilain 6 §:n 2 momentin mukaisesti toiminta-alueen kielellisen aseman perusteella.

Metsäkeskuslain 3 §:n 3 momentin mukaan metsäkeskuksen alueyksiköistä vähintään yksi on pääasiallisesti ruotsin- ja kaksikielisiä alueita varten. Sen kielilain 26 §:ssä tarkoitettu pääasiallinen työkieli on ruotsi. Edellä mainittu rakenne ei välttämättä ole edistänyt ruotsinkielisten palveluiden saatavuutta, koska äidinkielenään ruotsia puhuvia hallinnon asiakkaita asuu myös edellä mainitun alueyksikön ulkopuolella. Organisaation uudistaminen siten, että metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä on valtakunnallisia toiminto-

ja, mahdollistaa kielellisten näkökohtien huomioon ottamisen toiminnassa aikaisempaa paremmin, kun ruotsinkielisten asiakkaiden palvelu voidaan ohjata valtakunnallisen toimijan sisällä sellaisiin palvelupisteisiin, joissa työskentelee ruotsinkieltä äidinkielenään puhuvia henkilöitä.

Perustuslain 17 §:n 3 momentissa säädetään, että muiden ohella saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää

saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla.

Säätämisyjärjestys

Edellä olevan perusteella katsotaan, että esitykseen sisältyvät ehdotetut lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 10 ja 29 §,
muutetaan 3, 4, 6—9, 11—17, 19, 21, 27 ja 30 § sekä 35 §:n 2 momentti ja 39 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laissa 1088/2013, seuraavasti:

3 §

Metsäkeskuksen organisaation perusrakenne

Metsäkeskuksessa on julkisen palvelun yksikkö, joka hoitaa 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, ja eriytetyn liiketoiminnan liiketoimintayksikkö.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toiminta jakautuu valtakunnallisesti toimintojaon mukaisesti. Metsäkeskuksen toiminta on järjestettävä niin, että palveluiden alueellinen saatavuus turvataan, kielelliset oikeudet toteutuvat ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuus varmistetaan.

Palveluiden alueellisen saatavuuden turvaamiseksi metsäkeskuksen julkisen palvelun yksiköllä tulee olla riittävä määrä maantieteellisiä palvelualueita ja -pisteitä. Ruotsinkielisten palvelujen laadun varmistamiseksi ruotsin- ja kaksikielisillä alueilla on riittävä määrä palvelupisteitä, joiden työkieli on ruotsi. Ruotsinkielisten palveluiden valtakunnallinen yhteensovittaminen varmistetaan metsäkeskuksessa yhdessä ruotsinkielisessä palvelupisteessä.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön päätoimipaikka on Lahdessa.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksellä määrätään tarkemmin maan-

tieteellisten palvelualueiden ja -pisteiden riittävistä määristä.

4 §

Metsäkeskuksen johtokunta

Metsäkeskuksessa on johtokunta. Johtokunnan alaisuudessa voi toimia jaostoja, jotka valmistelevat johtokunnassa käsiteltäviä asioita. Johtokuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, joiden tulee edustaa metsäkeskuksen toiminnan kannalta keskeistä asiantuntemusta metsäalan eri sektoreilta. Johtokunnan jäsenistä yksi edustaa maa- ja metsätalousministeriötä ja yksi jäsenistä on metsäkeskuksen toimihenkilö. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa johtokunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Johtokuntaa asetettaessa on otettava huomioon maan eri osat ja alueellinen tasapuolisuus.

Johtokunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja muista johtokuntaa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Maakunnallisen metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan yhteistyön edistämiseksi perustetaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostoon kuuluu enintään 15 jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Metsäneuvoston asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön esityksen perusteella. Metsäneuvoston kokoonpanoa on mahdollista laajentaa kesken sen toimikauden enimmäiskokoon asti. Metsäneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Metsäneuvoston jäsenten on edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulee myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä on:

- 1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakuntien liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;
- 2) laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista;
- 3) antaa metsäkeskuksen johtokunnalle lausunto kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;
- 4) edistää metsätalouden alueellista yhteistoimintaa ja toiminnallista yhteistyötä sekä metsiin perustuvia elinkeinoja yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;
- 5) seurata ja ottaa kantaa lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun ja muihin met-

säsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin;

6) ylläpitää metsätalouden näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tehdä aloitteita metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

Maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Metsäkeskuksen johtaminen

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikköä johtaa johtokunnan alaisuudessa toimiva johtaja. Johtajan alaisuudessa ja hänen ensimmäisenä sijaisenaan toimii metsäjohtaja. Johtajan sijaisena voi toimia myös rahoitus- ja tarkastuspäällikkö.

Liiketoimintayksikköä johtaa liiketoiminta-johtaja johtokunnan alaisuudessa.

Johtajan tehtävänä on johtaa, valvoa ja kehittää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa. Johtaja määrää resurssien tarkoituksenmukaisesta käytöstä toimintokohtaisesti. Johtaja vastaa toiminnan tulokellisuudesta tavoitteena metsätalouden edistäminen. Johtaja vastaa myös metsäkeskuksen johtokunnassa käsiteltävien asioiden, lukuun ottamatta eriytettyä liiketoimintaa, valmistelusta ja johtokunnan päätösten täytäntöönpanosta. Johtaja ei saa olla läsnä metsäkeskuksen johtokunnan kokouksessa silloin, kun siellä esitellään, käsitellään tai tehdään päätöksiä metsäkeskuksen liiketoimintaan liittyen.

Johtajan tehtävistä ja johtokunnan kokousten kokousmenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Metsäkeskuksen tehtävät

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön julkisia hallintotehtäviä ovat:

- 1) metsien kestävään hoitoon ja käyttöön liittyvistä suunnittelu- ja selvitystehtävistä sekä muusta vastaavasta metsiin perustuvien

elinkeinojen, ilmasto- ja energiatarvoitteiden, metsien monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistämisestä vastaaminen; tehtävät liittyvät muun muassa kansallisen metsäohjelman laatimiseen, alueellisten metsäohjelmien laatimiseen ja edellä mainittujen ohjelmien seurantaan ja toteuttamiseen;

2) metsätalouden valtakunnallisen ja alueellisen yhteistoiminnan ja toiminnallisen yhteistyön edistäminen;

3) metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;

4) metsätaloutta edistävä koulutus, neuvonta ja tiedotus;

5) metsälaissa (1093/1996), metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä, Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmäästä annetussa laissa (419/2011), riistavahinkolaissa (105/2009), metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013), metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa (534/1998), metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa (241/2002), yhteismetsälaissa (109/2003), puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annetussa laissa (897/2013), yhteisalueissa (758/1989) ja varainsiirtoverolaissa (931/1996) metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille annetut tehtävät sekä kumottujen maatalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984) ja porotalouslain (161/1990) mukaisten valtion saatavien turvaamiseen liittyvät tehtävät puun myyntien yhteydessä mainittujen lakien nojalla muodostetuilta tiloilta;

6) metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen sekä niihin liittyvien esitysten ja aloitteiden tekeminen;

7) varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa (379/2011) tarkoitetun virka-avun antaminen;

8) tehtäviin liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan osallistuminen;

9) muiden metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille säädettyjen tehtävien hoitaminen sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämien metsäpolitiikan valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien hoitaminen.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoa metsäkeskuksen toimintaa;

2) päättää metsäkeskuksen yleisistä strategisista neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;

3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakuntien liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

4) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;

5) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;

6) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimipiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

7) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;

8) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti merkittävästä asiasta;

9) vahvistaa metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;

10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;

11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.

Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Metsäkeskuksen henkilöstö

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä on johtajan, metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden lisäksi tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimihenkilön palvelussuhde on työsuhde.

12 §

Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset

Johtajan ja metsäjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus. Lisäksi johtajan johtamiskokemuksen edellytetään olevan monipuolista.

Rahoitus- ja tarkastuspäällikön kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä julkishallinnon tuntemus.

Esittelijän ja lainsäädännön noudattamisen valvontaan liittyviä asioita hoitavan tarkastajan kelpoisuusvaatimuksena on perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä julkishallinnon tuntemus.

13 §

Metsäkeskuksen toimien täyttäminen

Valtioneuvosto valitsee ja erottaa maa- ja metsätalousministeriön esittelystä johtajan. Maa- ja metsätalousministeriö myöntää johtajalle tämän pyynnöstä eron. Ennen valitsemista ja erottamista koskevaa esittelyä maa- ja metsätalousministeriön on pyydettävä asiasta metsäkeskuksen johtokunnan lausunto.

Metsäkeskuksen johtaja valitsee metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäällikön. Maa-

ja metsätalousministeriö vahvistaa näiden valintaa ja erottamista koskevan päätöksen.

Johtaja tai hänen valtuuttamansa tekee työsuhteen toimihenkilön kanssa.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimiin nimittämisestä ja toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Julkisen vallan käyttö

Julkisen palvelun yksikössä johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäällikkö käyttävät ratkaisuvallaa 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta julkisen vallan käyttöä koskevista asioista. Johtajan tehtävänä on varmistaa, että metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä on riittävä määrä rahoitus- ja tarkastuspäälliköitä ratkaisutoiminnan varmistamiseksi. Rahoitus- ja tarkastuspäällikkö huolehtii metsäkeskukselle 8 §:ssä säädettyjen julkista valtaa sisältävien tehtävien hoitamisesta. Johtaja määrää päätöksellään rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden välisestä tehtäväjaosta siten, että järjestely tehostaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa ja resurssien käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta ja turvaa tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuuden. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa johtajan päätöksen rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden määrästä ja tehtäväjaosta.

Julkisen vallan käyttöä koskevia tehtäviä hoitava toimihenkilö saa osallistua metsäkeskukselle kuuluvien 8 §:ssä tarkoitettujen muiden tehtävien hoitoon edellyttäen, että näiden muiden tehtävien hoitaminen ei voi vaarantaa julkisen vallan käyttöä koskevien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäällikkö ratkaisevat esittelystä 8 §:ssä tarkoitettuihin, julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvät hallintoasiat ja esimiesasemassa olevat lisäksi julkista valtaa käyttäviä toimihenkilöitä koskevat henkilöstöasiat. Rahoitus- ja tarkastuspäällikkö voi tarvittaessa toimia esittelijänä edellä mainituissa asioissa.

Johtajan on määrättävä ne henkilöt, jotka johtajan, metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden lisäksi voivat 8 §:ssä tarkoi-

tettuja tehtäviä hoidettaessa käyttää julkista valtaa. Näitä henkilöitä ovat hallintoasioita esittelevä toimihenkilö (*esittelijä*) ja tarkastuksia tekevä toimihenkilö (*tarkastaja*).

Edellä 4 momentissa tarkoitetusta menettelystä, jossa määrätään ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa, säädetään valtioneuvoston asetuksella. Julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoidon tarkemmasta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tehtävien hoidossa noudatettava menettely ja virkavastuu

Kun metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä hoidetaan julkisia hallintotehtäviä, sen on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Mitä viranomaisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sovelletaan myös metsäkeskukseen sen hoitaessa 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

Johtajaan, metsäjohtajaan, rahoitus- ja tarkastuspäällikköön ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös metsäkeskuksen johtokunnan jäseniin, heidän henkilökohtaisiin varajäseniinsä ja toimihenkilöihin metsäkeskuksen varojen käyttöä koskeissa asioissa.

Metsäkeskuksen 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta sekä virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

16 §

Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa

Johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka 14 §:n 3 momentin mukaan kuuluu metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toi-

mihenkilön ratkaistavaksi, jos kyseessä on laaja-alainen asiakokonaisuus, asia, jolla on laajaa merkitystä, yhtenäisen ratkaisukäytännön varmistamisen tarve, puolueettoman ja riippumattoman käsittelyn takaaminen tai johtajan on välttämätöntä ratkaista asia muun vastaavan syyn perusteella.

Johtaja voi siirtää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä vireille tulleen asian käsiteltäväksi tietyille rahoitus- ja tarkastuspäällikölle 14 §:n 1 momentin mukaisesta tehtäväjakopäätöksestä poiketen, jos siirrolla voidaan varmistaa kyseisen asian mahdollisesti vaatiman erityisasiantuntemuksen käytettävyys asian käsittelyssä tai siirto on tarkoituksemukainen muun vastaavan syyn perusteella.

Jos metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasian puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että aiemmin toiminut alueyksikkö taikka metsäkeskuksesta ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetussa laissa (1474/1995) tarkoitettu aiemmin toiminut metsäkeskus on ollut asiassa asianosaisena ja tässä tarkoitettujen asian on ratkaissut silloisen tehtäväjaon mukaisesti nykyinen rahoitus- ja tarkastuspäällikkö, kyseisen rahoitus- ja tarkastuspäällikön on siirrettävä asia ratkaistavaksi johtajalle. Tässä momentissa tarkoitettuun asian siirtoa koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

17 §

Oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus

Metsäkeskus voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa.

Metsäkeskuksen puhevaltaa käyttää johtaja 8 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Johtaja voi siirtää puhevallan käyttämisen muulle julkisen palvelun yksikön toimihenkilölle, jos siirrolla voidaan turvata kyseisen asian mahdollisesti vaatima erityisasiantuntemuksen käytettävyys asian käsittelyssä.

Metsäkeskuksen puhevaltaa käyttää eriytettyyn liiketoimintaan liittyen liiketoimintayksikkö.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen metsäkeskus ei saa antaa sitoumuksia liiketoimintaa harjoittavan yhteisön puolesta eikä rahoittaa tällaisen yhteisön toimintaa ilman maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamaa lupaa.

19 §

Strateginen ja toiminnallinen ohjaus

Metsäkeskusta ohjaa maa- ja metsätalousministeriö. Metsäkeskus ja maa- ja metsätalousministeriö neuvottelevat vuosittain metsäkeskuksen toiminnalle asetettavista strategisista tavoitteista ja tulostavoitteista, jotka kirjataan tulossopimukseen. Johtaja vastaa julkisen palvelun yksikön toimintojen strategisista ja toiminnallisista tavoitteista sopimisesta ja kokoamisesta metsäkeskuksen tulohajautusta varten sekä yhteisiä toimintoja ja muita yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

21 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle myönnetään valtionavustusta sille 8 §:ssä säädettyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

27 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Metsäkeskuksen kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään.

Metsäkeskukseen sovelletaan, mitä eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetun lain (19/2003) 6 §:ssä säädetään erilliskirjanpitovelvollisuudesta.

Tilintarkastajan valitsee maa- ja metsätalousministeriö neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Tilintarkastajaan sovelletaan, mitä tilintarkastuslaissa säädetään. Tilintarkastajan salassapitovelvollisuudesta säädetään 18 §:ssä.

Metsäkeskus on valtiontalouden tarkastusviraston valvonnan ja tarkastuksen alainen.

Tilintarkastajan tilintarkastuslain mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista metsäkeskuksessa, riippumattomuudesta ja tilintarkastuskertomuksen sisällöstä sekä kirjanpitovelvollisuutta koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Työjärjestys

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä määrätään toimintojakoon perustuvan organisaation rakenteista, päätöksenteosta muissa kuin julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa, toiminnoista ja palvelualueista, metsäkeskuksen eri toimintojen töiden järjestämisestä lukuun ottamatta julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä, henkilöstöhallinnollisista esimiehistä, esimiesasemassa olevien toimihenkilöiden tehtävistä, sijaisuuksista, sisäisestä johtamisesta, varojen käytöstä ja valvonnasta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa työjärjestyksen metsäkeskuksen johtokunnan esityksestä.

35 §

Muuta lainsäädäntöä koskevat viittaussäännökset

Mitä metsäkeskuksesta tai metsäkeskuksista muualla säädetään, koskee tämän lain voimaan tultua metsäkeskuksen julkisen pal-

velun yksikköä. Kumottavan lain nojalla säädettyä metsäkeskusten toimialuejakoa sovelletaan kuitenkin silloin, jos jonkun oikeutta, etuutta tai velvollisuutta koskevan asian ratkaisemiseen vaikuttaa tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut metsäkeskusten toimialuejako.

39 §

Muut siirtymäsäännökset

Tämän lain 3 §:n 1 momenttia, 7 §:n 2 momenttia, 17—20 ja 24 §:ää, 25 §:n 3 momenttia, 27 ja 28 §:ää sekä soveltuvin osin 4 ja 5 §:ää sekä 9 §:n 1 momenttia sovelletaan 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun eriytettyyn liiketoimintaan 31 päivään joulukuuta 2015 saakka.

Metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettyvä kokonaisuudessaan metsäkeskuksen hoitamista julkisista hallintotehtävistä sisältäen myös 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivallan ja vastuun eriyttämisen 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä. Maa- ja metsätalousministeriö voi ohjata eriyttämisen toteuttamisen valmistelua metsäkeskuksessa. Ministeriö ja metsäkeskus sopivat edelliseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Metsäkeskuksen johtokunta jatkaa väliaikaisena johtokuntana tämän lain voimaan tullessa olevassa kokoonpanossaan siihen saakka kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 4 §:n mukaisen johtokunnan.

Tällä lailla kumotussa 29 §:ssä tarkoitettua katselmustoimikunnat jatkavat toimialueillaan siihen saakka, kunnes metsätalouden rahoitusta koskeva lainsäädännön uudistus on

tullut voimaan. Katselmustoimikuntiin sovelletaan vastaavan ajan 15 §:n 1 ja 2 momenttia.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetettua alueneuvottelukunnat jatkavat toimintaansa siihen saakka, kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 6 §:n mukaiset maakunnalliset metsäneuvostot.

Tämän lain voimaan tullessa metsäkeskuksessa metsäjohtajana toiminut jatkaa tämän lain mukaisessa metsäjohtajan toimessa, kunnes tämän lain mukainen metsäjohtaja on valittu. Aluejohtajana toimineen toimihenkilön tehtäväkuvaan tehdään tarvittavat muutokset lain tullessa voimaan.

Tämän lain voimaan tullessa johtavana esittelijänä toimineet toimihenkilöt jatkavat rahoitus- ja tarkastuspäällikköinä, kunnes maa- ja metsätalousministeriö on vahvistanut metsäkeskuksen johtajan 14 §:ssä tarkoitettua päätöksen rahoitus- ja tarkastuspäällikköiden määrästä. Vahvistaminen on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2015.

Rahoitus- ja tarkastuspäällikön toimet täytetään ensimmäisellä kerralla ilmoittautumismenettelyä käyttäen siten, että vain metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön henkilöstöön kuuluva voi ilmoittautua toimeen. Toimen avoimena olemisesta on ennen toimen täyttämistä ilmoitettava metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä.

Jos metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimen tehtäväkuva muutetaan tämän lain voimaan tulon jälkeen merkittävästi kesäkuun 30 päivään 2015 mennessä siten, että toimi muuttuu 14 §:n 4 momentissa tarkoitetuksi toimeksi, toimenhaltijan on täytettävä 12 §:n 3 momentissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset.

Tämän lain voimaan tullessa metsäkeskuksen tilintarkastajana toiminut jatkaa voimassa olevan sopimuskauden loppuun.

2.

Laki**Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 6 §:n
1 momentti seuraavasti:

6 §

*Rekisterinpitäjä, rekisterinpitoon liittyvät
vastuut ja tietojen käsittelyyn oikeudet*

Rekisterinpitäjänä toimivat Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa tarkoitetut johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköt. Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä hoitavat metsäkeskuksessa ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n nojalla julkista val-

taa tehtäviensä hoitamisessa. Mainitut toimihenkilöt vastaavat kukin tietojen virheettömyydestä siltä osin kuin he ovat niitä käsitelleet. He eivät kuitenkaan vastaa viranomaisilta saatujen tietojen virheettömyydestä. Niiden virheettömyydestä vastaa asianomainen viranomainen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Maa- ja metsätalousministeri *Petteri Orpo*

1.

Laki**Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 10 ja 29 §,
muutetaan 3, 4, 6—9, 11—17, 19, 21, 27 ja 30 § sekä 35 §:n 2 momentti ja 39 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laissa 1088/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Metsäkeskuksen rakenne

Metsäkeskuksessa on julkisen palvelun yksikkö, joka hoitaa 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, ja eriytetyn liiketoiminnan liiketoimintayksikkö.

Julkisen palvelun yksikkö muodostuu keskusyksiköistä ja alueyksiköistä. Metsäkeskuksessa on johtokunta ja jokaisessa alueyksikössä alueneuvottelukunta.

Keskusyksikön toimipaikasta sekä alueyksiköiden lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja päätoimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Metsäkeskuksen alueyksiköistä vähintään yksi on pääasiallisesti ruotsin- ja kaksikielisiä alueita varten. Sen kiellain (423/2003) 26 §:ssä tarkoitettu pääasiallinen työkieli on ruotsi.

Ehdotus

3 §

Metsäkeskuksen organisaation perusrakenne

Metsäkeskuksessa on julkisen palvelun yksikkö, joka hoitaa 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, ja eriytetyn liiketoiminnan liiketoimintayksikkö.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toiminta jakautuu valtakunnallisesti toimintojaon mukaisesti. Metsäkeskuksen toiminta on järjestettävä niin, että palveluiden alueellinen saatavuus turvataan, kielelliset oikeudet toteutuvat ja 6 §:n mukaisten maakunnallisten metsäneuvostojen toimivuus varmistetaan.

Palveluiden alueellisen saatavuuden turvaamiseksi metsäkeskuksen julkisen palvelun yksiköllä tulee olla riittävä määrä maantieteellisiä palvelualueita ja -pisteitä. Ruotsinkielisten palvelujen laadun varmistamiseksi ruotsin- ja kaksikielisillä alueilla on riittävä määrä palvelupisteitä, joiden työkieli on ruotsi. Ruotsinkielisten palveluiden valtakunnallinen yhteensovittaminen varmistetaan metsäkeskuksessa yhdessä ruotsinkielisessä palvelupisteessä.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön päätoimipaikka on Lahdessa.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksellä määrätään tarkemmin maantieteellisten palvelualueiden ja -pisteiden riittävästä määrästä.

4 §

Metsäkeskuksen johtokunta

Metsäkeskuksen johtokuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä, joiden tulee edustaa metsäkeskuksen toiminnan kannalta keskeistä asiantuntemusta. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa johtokunnan neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Johtokunnassa ovat edustettuina valtio, metsänomistajat, yritystoiminnan ja kehittämissuhteiden edustus sekä metsäkeskuksen henkilöstö. Jäsenistä yksi edustaa pääasiallisesti ruotsinkielisiä alueita. Johtokuntaa asettaessa on otettava huomioon maan eri osat ja alueellinen tasapuolisuus sekä metsäkeskuksen eriytetyn liiketoiminnan toimintaedellytykset suhteessa mahdolliseen kilpailevaan liiketoimintaan.

Johtokunnan asettamisesta, tarkemmasta kokoonpanosta ja muista johtokuntaa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Alueneuvottelukunta

Alueneuvottelukuntaan kuuluu seitsemän jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtai-

4 §

Metsäkeskuksen johtokunta

Metsäkeskuksessa on johtokunta. Johtokunnan alaisuudessa voi toimia jaostoja, jotka valmistelevat johtokunnassa käsiteltäviä asioita. Johtokuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, joiden tulee edustaa metsäkeskuksen toiminnan kannalta keskeistä asiantuntemusta metsäalan eri sektoreilta. Johtokunnan jäsenistä yksi edustaa maa- ja metsätalousministeriötä ja yksi jäsenistä on metsäkeskuksen toimihenkilö. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa johtokunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Johtokuntaa asettaessa on otettava huomioon maan eri osat ja alueellinen tasapuolisuus.

Johtokunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja muista johtokuntaa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Maakunnallisen metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan yhteis-

nen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Alueneuvottelukunnan asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Alueneuvottelukunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Alueneuvottelukunnan jäsenten on edustettava alueyksikön toimialueen metsänomistajia ja muuta alueyksikön toiminnan kannalta keskeistä asiantuntemusta sekä alueyksikön henkilöstöä. Yksi alueneuvottelukunnan jäsenistä edustaa maakuntien liittoa ja yksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.

Alueneuvottelukunnan asettamisesta ja muista alueneuvottelukuntaa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

työn edistämiseksi perustetaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostoon kuuluu enintään 15 jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Metsäneuvoston asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön esityksen perusteella. Metsäneuvoston kokoonpano on mahdollista laajentaa kesken sen toimikauden enimmäiskokoon asti. Metsäneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Metsäneuvoston jäsenten on edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulee myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä on:

1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakuntien liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

2) laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista;

3) antaa metsäkeskuksen johtokunnalle lausunto kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

4) edistää metsätalouden alueellista yhteistoimintaa ja toiminnallista yhteistyötä sekä metsiin perustuvia elinkeinoja yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;

5) seurata ja ottaa kantaa lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun ja muihin metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin;

6) ylläpitää metsätalouden näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tehdä aloitteita metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

Maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Metsäkeskuksen johtaminen

Julkisen palvelun yksikköä johtaa johtokunnan alaisuudessa toimiva johtaja. Johtaja johtaa ja ohjaa keskusyksikön tuella alueyksiköiden toimintaa. Liiketoimintayksikköä johtaa liiketoimintajohtaja johtokunnan alaisuudessa.

Johtajan tehtävänä on johtaa, valvoa ja kehittää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa sekä vastata resurssien tarkoituksenmukaisesta käytöstä keskusyksikössä ja alueyksiköissä sekä toiminnan tuloksellisuudesta tavoitteena metsätalouden edistäminen. Johtaja vastaa myös metsäkeskuksen johtokunnassa käsiteltävien asioiden, lukuun ottamatta eriytettyä liiketoimintaa, valmistelusta ja johtokunnan päätösten täytäntöönpanosta. Johtaja ei saa olla läsnä metsäkeskuksen johtokunnan kokouksessa silloin, kun siellä esitellään, käsitellään tai tehdään päätöksiä metsäkeskuksen liiketoimintaan liittyen.

Alueyksikössä on aluejohtaja, jonka tehtävänä on johtajan alaisuudessa johtaa, valvoa ja kehittää alueyksikön toimintaa sekä vastata alueyksikön toiminnan tuloksellisuudesta. Aluejohtaja vastaa myös alueneuvottelukunnassa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja alueneuvottelukunnan 10 §:ssä tarkoitettujen päätösten täytäntöönpanosta.

7 §

Metsäkeskuksen johtaminen

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikköä johtaa johtokunnan alaisuudessa toimiva johtaja. Johtajan alaisuudessa ja hänen ensimmäisenä sijaisenaan toimii metsäjohtaja. Johtajan sijaisena voi toimia myös rahoitus- ja tarkastuspäällikkö.

Liiketoimintayksikköä johtaa liiketoimintajohtaja johtokunnan alaisuudessa.

Johtajan tehtävänä on johtaa, valvoa ja kehittää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa. Johtaja määrää resurssien tarkoituksenmukaisesta käytöstä toimintokohtaisesti. Johtaja vastaa toiminnan tuloksellisuudesta tavoitteena metsätalouden edistäminen. Johtaja vastaa myös metsäkeskuksen johtokunnassa käsiteltävien asioiden, lukuun ottamatta eriytettyä liiketoimintaa, val-

mistelusta ja johtokunnan päätösten täytäntöönpanosta. Johtaja ei saa olla läsnä metsäkeskuksen johtokunnan kokouksessa silloin, kun siellä esitellään, käsitellään tai tehdään päätöksiä metsäkeskuksen liiketoimintaan liittyen.

Johtajan ja aluejohtajan tehtävistä sekä johtokunnan kokousten kokousmenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Johtajan tehtävistä ja johtokunnan kokousten kokousmenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Metsäkeskuksen tehtävät

Keskusyksikön tehtäviä ovat:

1) *keskitetysti* metsien kestäväan hoitoon ja käyttöön liittyvistä suunnittelu- ja selvitystehtävistä sekä muusta vastaavasta metsiin perustuvien elinkeinojen, ilmasto- ja energiatavoitteiden, metsien monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistämisestä vastaaminen; tehtävät liittyvät muun muassa kansallisen metsäohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen;

2) metsätalouden valtakunnallisen yhteistoiminnan ja toiminnallisen yhteistyön edistäminen;

3) metsätaloutta edistävä koulutus, neuvonta ja tiedotus;

4) metsälaissa (1093/1996), metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä, Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetussa laissa (419/2011), riistavahinkolaissa (105/2009), metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013), metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa (534/1998), metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa (241/2002), yhteismetsälaissa (109/2003), yhteisalue-laissa (758/1989) ja varainsiirtovero-

8 §

Metsäkeskuksen tehtävät

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön julkisia hallintotehtäviä ovat:

1) metsien kestäväan hoitoon ja käyttöön liittyvistä suunnittelu- ja selvitystehtävistä sekä muusta vastaavasta metsiin perustuvien elinkeinojen, ilmasto- ja energiatavoitteiden, metsien monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistämisestä vastaaminen; tehtävät liittyvät muun muassa kansallisen metsäohjelman laatimiseen, *alueellisten metsäohjelmien laatimiseen ja edellä mainittujen ohjelmien seurantaan ja toteuttamiseen;*

2) metsätalouden valtakunnallisen *ja alueellisen* yhteistoiminnan ja toiminnallisen yhteistyön edistäminen;

3) *metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;*

4) *metsätaloutta edistävä koulutus, neuvonta ja tiedotus;*

Voimassa oleva laki

laissa (931/1996) metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille annettujen tehtävien hoitamisen ohjaaminen ja valvonta sekä kumottujen maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984) ja porotalouslain (161/1990) mukaisten valtion saatavien turvaaminen puun myyntien yhteydessä mainittujen lakien nojalla muodostetuilta tiloilta;

5) metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen sekä niihin liittyvien esitysten ja aloitteiden tekeminen;

6) tehtäviin liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan osallistuminen;

7) muiden metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille säädettyjen tehtävien hoitaminen sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämien metsäpolitiikan valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien hoitaminen.

5) *metsälaiissa (1093/1996), metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä, Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetussa laissa (419/2011), riistavahinkolaiissa (105/2009), metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013), metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa (534/1998), metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa (241/2002), yhteismetsälaiissa (109/2003), puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annetussa laissa (897/2013), yhteisalueilaiissa (758/1989) ja varainsiirtoverolaiissa (931/1996) metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille annetut tehtävät sekä kumottujen maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984) ja porotalouslain (161/1990) mukaisten valtion saatavien turvaamiseen liittyvät tehtävät puun myyntien yhteydessä mainittujen lakien nojalla muodostetuilta tiloilta;*

6) *metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen sekä niihin liittyvien esitysten ja aloitteiden tekeminen;*

7) *varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaiissa (379/2011) tarkoitetun virka-avun antaminen;*

8) *tehtäviin liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan osallistuminen;*

9) *muiden metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille säädettyjen tehtävien hoitaminen sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämien metsäpolitiikan valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien hoitaminen.*

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueyksikön tehtäviä ovat:

1) metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;

2) alueellisten metsäohjelmien laadinta, seuranta ja toteuttamisen edistäminen;

3) metsien kestävään hoitoon ja käyttöön liittyvät suunnittelu- ja selvitystehtävät sekä muu vastaava metsiin perustuvien elinkeinojen, ilmasto- ja energiatarvoitteiden, metsien monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistäminen;

4) metsätaloutta edistävä koulutus, neuvonta ja tiedotus;

5) metsälaissa, metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä, Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetussa laissa, riistavahinkolaissa, metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa, metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, yhteismetsälaissa, yhteisalueissa ja varainsiirtoverolaissa metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille annetut tehtävät sekä kumottujen maatilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain mukaisten valtion saatavien turvaamiseen liittyvät tehtävät puun myyntien yhteydessä mainittujen lakien nojalla muodostetuilta tiloilta;

6) metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen sekä niihin liittyvien esitysten ja aloitteiden tekeminen;

7) varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa (379/2011) tarkoitetun virka-avun antaminen;

8) muiden metsäkeskukselle tai metsäkeskuksille säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

- 1) johtaa ja valvoo metsäkeskuksen toimintaa;
- 2) päättää metsäkeskuksen toimintalinjoista sekä neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;
- 3) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;
- 4) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;
- 5) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys alueneuvottelukuntien keskusyksikölle toimittamista esityksistä kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;
- 6) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
- 7) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteisissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti merkittävästä asiasta;
- 8) vahvistaa metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

- 1) johtaa ja valvoo metsäkeskuksen toimintaa;
- 2) päättää metsäkeskuksen yleisistä strategisista neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;
- 3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakuntien liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;
- 4) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;
- 5) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;
- 6) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;
- 7) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
- 8) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteisissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti

merkittävistä asiasta;

9) vahvistaa metsäkeskukselle tilitettävien metsänhoitomaksuvarojen käytön periaatteet;

9) vahvistaa *metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;*

10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;

10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;

11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.

11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.

Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.

Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

(kumotaan)

Alueneuvottelukunnan tehtävät

Alueneuvottelukunnan tehtävänä on:

1) johtokunnalle kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta tehtävän esityksen valmisteleminen;

2) alueellisen metsäohjelman hyväksyminen sekä ohjelman laatiminen, seuranta ja toteuttamisen edistäminen yhteistyössä metsäalan sidosryhmien kanssa;

3) alueyksikön, maakuntien liiton ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen strategisen yhteistyön linjoista päättäminen;

4) 3 kohdassa tarkoitettujen toimielinten ohjelmien valmisteluun osallistuminen;

5) aloitteiden tekeminen metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä;

6) esityksen tekeminen johtokunnalle alueyksikön toimialueella olevan maaomaisuuden käyttämisestä ja sellaisen lahjana tai

Voimassa oleva laki

testamentilla saadun omaisuuden tai sen tuoton käyttämisestä, joka on lahjan ehdon tai testamentin määräyksen mukaan osoitettu käytettäväksi alueyksikön toimialueella aiemmin toimineen metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetussa laissa (1474/1995) tarkoitetun metsäkeskuksen tai sitä edeltäneen tahon toimialueen metsätalouden edistämiseen tai muuhun vastaavaan toimintaan.

Alueneuvottelukunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Metsäkeskuksen henkilöstö

Julkisen palvelun yksikköön kuuluvan henkilön palvelussuhde on työsuhde.

Keskusyksikössä on johtajan lisäksi tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä.

Alueyksikössä on aluejohtajan lisäksi tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä.

12 §

Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset

Johtajan ja aluejohtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus. Lisäksi johtajan johtamiskokemuksen edellytetään olevan monipuolista.

Johtavan esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalou-

11 §

Metsäkeskuksen henkilöstö

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä on johtajan, metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden lisäksi tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimihenkilön palvelussuhde on työsuhde.

12 §

Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset

Johtajan ja *metsäjohtajan* kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus. Lisäksi johtajan johtamiskokemuksen edellytetään olevan monipuolista.

Rahoitus- ja tarkastuspäällikön kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehty-

teen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön ja hallinnollisten tehtävien tuntemus.

Esittelijän ja *alueyksikön tehtäväksi säädetyn* lainsäädännön noudattamisen valvontaan liittyviä asioita hoitavan tarkastajan kelpoisuusvaatimuksena on perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä hallinnollisten tehtävien tuntemus.

13 §

Metsäkeskuksen toimien täyttäminen

Valtioneuvosto valitsee ja erottaa maa- ja metsätalousministeriön esittelystä johtajan. Maa- ja metsätalousministeriö myöntää johtajalle tämän pyynnöstä eron. Ennen valitsemista ja erottamista koskevaa esittelyä maa- ja metsätalousministeriön on pyydettävä asiasta metsäkeskuksen johtokunnan lausunto.

Maa- ja metsätalousministeriö valitsee aluejohtajan, myöntää hänelle eron ja erottaa hänet. Aluejohtaja valitaan metsäkeskuksen johtokunnan esityksestä. Ennen aluejohtajan valintaa johtokunnan on pyydettävä asiasta johtajan ja alueyksikön alueneuvottelukunnan lausunto.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimiin nimittämisestä ja toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Julkisen vallan käyttö

Johtaja keskusyksikössä ja aluejohtaja alueyksikössä käyttävät ratkaisuvallaa 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa. Aluejohtaja alueyksikössä voi kuitenkin siirtää ratkaisuvallan tämän pykälän 4 momentissa tarkoite-

neisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön *sekä julkishallinnon tuntemus*.

Esittelijän ja lainsäädännön noudattamisen valvontaan liittyviä asioita hoitavan tarkastajan kelpoisuusvaatimuksena on perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä *julkishallinnon tuntemus*.

13 §

Metsäkeskuksen toimien täyttäminen

Valtioneuvosto valitsee ja erottaa maa- ja metsätalousministeriön esittelystä johtajan. Maa- ja metsätalousministeriö myöntää johtajalle tämän pyynnöstä eron. Ennen valitsemista ja erottamista koskevaa esittelyä maa- ja metsätalousministeriön on pyydettävä asiasta metsäkeskuksen johtokunnan lausunto.

Metsäkeskuksen johtaja valitsee metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäällikön. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa näiden valintaa ja erottamista koskevan päätöksen.

Johtaja tai hänen valtuuttamansa tekee työsopimuksen toimihenkilön kanssa.

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimiin nimittämisestä ja toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Julkisen vallan käyttö

Julkisen palvelun yksikössä johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäällikkö käyttävät ratkaisuvallaa 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa. Johtajan tehtävänä on varmistaa, että metsäkeskuksen julkisen palvelun

tulle toimihenkilölle silloin, kun kyse on 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin säädöksiin liittyvästä ratkaisuvallasta lukuun ottamatta Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annettua lakia ja 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa mainittuihin säädöksiin liittyviä valvonta- ja tarkastustoiminnan päätöksiä.

Tehtävät, jotka voivat sisältää julkisen vallan käyttöä, eivät kuulu johtokunnan eivätkä alueneuvottelukunnan tehtäväalueeseen. Julkisen vallan käyttöä koskevia tehtäviä hoitava toimihenkilö saa osallistua metsäkeskukselle kuuluvien 8 §:ssä tarkoitettujen muiden tehtävien hoitoon edellyttäen, että näiden muiden tehtävien hoitaminen ei voi vaarantaa julkisen vallan käyttöä koskevien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Johtaja ja aluejohtaja ratkaisevat esittelystä 8 §:ssä tarkoitettuihin, julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvät hallintoasiat ja tämän pykälän 4 momentissa tarkoitettuja toimihenkilöitä koskevat henkilöstöasiat. Jos aluejohtaja siirtää 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ratkaisuvaltaa, näin siirretyt asiat ratkaistaan esittelystä.

Keskusyksikön ja alueyksikön on vahvistettava ne henkilöt, jotka johtajan ja aluejohtajan lisäksi voivat 8 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa käyttää julkista valtaa. Näitä toimihenkilöitä ovat ratkaisuvaltaa valtuutettuna käyttävä toimihenkilö (*johtava esittelijä*), hallintoasioita esittelevä toimihenkilö (*esittelijä*) ja tarkastuksia tekevä toimihenkilö (*tarkastaja*).

Edellä 4 momentissa tarkoitettu menettely, jossa vahvistetaan ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa, säädetään valtioneuvoston ase-

yksikössä on riittävä määrä rahoitus- ja tarkastuspäällikköjä ratkaisutoiminnan varmistamiseksi. Rahoitus- ja tarkastuspäällikkö huolehtii metsäkeskukselle 8 §:ssä säädettyjen julkista valtaa sisältävien tehtävien hoitamisesta. Johtaja määrää päätöksellään rahoitus- ja tarkastuspäällikköjen välisestä tehtävijaosta siten, että järjestely tehostaa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaa ja resurssien käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta ja turvaa tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuuden. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa johtajan päätöksen rahoitus- ja tarkastuspäällikköjen määrästä ja tehtävijaosta.

Julkisen vallan käyttöä koskevia tehtäviä hoitava toimihenkilö saa osallistua metsäkeskukselle kuuluvien 8 §:ssä tarkoitettujen muiden tehtävien hoitoon edellyttäen, että näiden muiden tehtävien hoitaminen ei voi vaarantaa julkisen vallan käyttöä koskevien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäällikkö ratkaisevat esittelystä 8 §:ssä tarkoitettuihin, julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvät hallintoasiat ja esimiesmassa olevat lisäksi julkista valtaa käyttäviä toimihenkilöitä koskevat henkilöstöasiat. Rahoitus- ja tarkastuspäällikkö voi tarvittaessa toimia esittelijänä edellä mainituissa asioissa.

*Johtajan on määrättävä ne henkilöt, jotka johtajan, metsäjohtajan ja rahoitus- ja tarkastuspäällikköjen lisäksi voivat 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa käyttää julkista valtaa. Näitä henkilöitä ovat hallintoasioita esittelevä toimihenkilö (*esittelijä*) ja tarkastuksia tekevä toimihenkilö (*tarkastaja*).*

Edellä 4 momentissa tarkoitettu menettely, jossa määrätään ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa, säädetään valtioneuvoston ase-

tuksella. Julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoidon tarkemmasta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tehtävien hoidossa noudatettava menettely ja virkavastuu

Kun metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä tai 29 §:ssä tarkoitettuun katselmustoimikunnassa hoidetaan julkisia hallintotehtäviä, sen on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Mitä viranomaisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sovelletaan myös metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimintaan sen hoitaessa 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

Johtajaan, aluejohtajaan ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin keskusyksikön ja alueyksikön toimihenkilöihin sekä 29 §:ssä tarkoitettun katselmustoimikunnan puheenjohtajaan, varapuheenjohtajaan ja jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös metsäkeskuksen johtokunnan ja alueneuvottelukunnan jäseniin, heidän henkilökohtaisiin varajäseniinsä ja toimihenkilöihin keskusyksikön ja alueyksikön varojen käyttöä koskevis-
sa asioissa.

Metsäkeskuksen 8 §:ssä tarkoitettun tehtävän hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta sekä virkatöimessä aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

16 §

Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa

Johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka 14 §:n 3 momentin mukaan kuuluu alueyksikön toimihenkilön ratkaistavaksi, jos

tuksella. Julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoidon tarkemmasta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tehtävien hoidossa noudatettava menettely ja virkavastuu

Kun metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä hoidetaan julkisia hallintotehtäviä, sen on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Mitä viranomaisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sovelletaan myös metsäkeskuksen sen hoitaessa 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

Johtajaan, metsäjohtajaan, rahoitus- ja tarkastuspäällikköön ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös metsäkeskuksen johtokunnan jäseniin, heidän henkilökohtaisiin varajäseniinsä ja toimihenkilöihin metsäkeskuksen varojen käyttöä koskevis-
sa asioissa.

Metsäkeskuksen 8 §:ssä tarkoitettun tehtävän hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta sekä virkatöimessä aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

16 §

Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa

Johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka 14 §:n 3 momentin mukaan kuuluu metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimi-

kyseessä on laaja-alainen asiakokonaisuus, asia, jolla on laajaa merkitystä, yhtenäisen ratkaisukäytännön varmistamisen tarve, puolueettoman ja riippumattoman käsittelyn takaaminen tai asian ratkaiseminen on muun vastaavan syyn perusteella välttämätöntä tehdä keskusyksikössä.

Johtaja voi siirtää alueyksikössä vireille tulleen asian käsiteltäväksi toisessa alueyksikössä, jos siirrolla voidaan varmistaa kyseisen asian mahdollisesti vaatiman erityisasiantuntemuksen käytettävyys asian käsittelyssä tai siirto on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn perusteella.

Jos alueyksikön 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyen alueyksikölle kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasian puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että 8 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä hoitava alueyksikkö on asiassa asianosaisena tai metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetussa laissa tarkoitettu alueyksikön toimialueella aiemmin toiminut metsäkeskus on ollut asiassa asianosaisena, aluejohtajan on siirrettävä asia ratkaistavaksi johtajalle. Tässä momentissa tarkoitettuun asian siirtoa koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

17 §

Oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus

Metsäkeskus voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona. *Metsäkeskuksen puhevaltaa käyttää keskusyksikkö 8 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta ja eriytettyyn liiketoimintaan liittyen liiketoimintayksikkö. Johtaja voi siirtää puhevallan käyttämisen aluejohtajalle tai muulle julkisen palvelun yksikön toimihenkilön*

ratkaistavaksi, jos kyseessä on laaja-alainen asiakokonaisuus, asia, jolla on laajaa merkitystä, yhtenäisen ratkaisukäytännön varmistamisen tarve, puolueettoman ja riippumattoman käsittelyn takaaminen tai johtajan on välttämätöntä ratkaista asia muun vastaavan syyn perusteella.

Johtaja voi siirtää *metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä vireille tulleen asian käsiteltäväksi tietyille rahoitus- ja tarkastuspäällikölle 14 §:n 1 momentin mukaisesta tehtäväjakopäätöksestä poiketen*, jos siirrolla voidaan varmistaa kyseisen asian mahdollisesti vaatiman erityisasiantuntemuksen käytettävyys asian käsittelyssä tai siirto on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn perusteella.

Jos *metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle* kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasian puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että *aiemmin toiminut alueyksikkö taikka metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetussa laissa (1474/1995) tarkoitettu aiemmin toiminut metsäkeskus on ollut* asiassa asianosaisena ja tässä tarkoitettuna asian on ratkaissut silloisen tehtäväjaon mukaisesti nykyinen rahoitus- ja tarkastuspäällikkö, kyseisen rahoitus- ja tarkastuspäällikön on siirrettävä asia ratkaistavaksi johtajalle. Tässä momentissa tarkoitettuun asian siirtoa koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

17 §

Oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus

Metsäkeskus voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja *muissa viranomaisissa.*

lölle, jos siirrolla voidaan turvata kyseisen asian mahdollisesti vaatima erityisasiantuntemuksen käytettävyys asian käsittelyssä.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen metsäkeskus ei saa antaa sitoumuksia liiketoimintaa harjoittavan yhteisön puolesta eikä rahoittaa tällaisen yhteisön toimintaa ilman eduskunnan valtion talousarvion yhteydessä myöntämää valtuutusta ja maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamaa lupaa.

Metsäkeskuksen puhevaltaa käyttää johtaja 8 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta. Johtaja voi siirtää puhevallan käyttämisen muulle julkisen palvelun yksikön toimihenkilölle, jos siirrolla voidaan turvata kyseisen asian mahdollisesti vaatima erityisasiantuntemuksen käytettävyys asian käsittelyssä.

Metsäkeskuksen puhevaltaa käyttää eriytettyyn liiketoimintaan liittyen liiketoimintayksikkö.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen metsäkeskus ei saa antaa sitoumuksia liiketoimintaa harjoittavan yhteisön puolesta eikä rahoittaa tällaisen yhteisön toimintaa ilman maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamaa lupaa.

19 §

Strateginen ja toiminnallinen ohjaus

Metsäkeskusta ohjaa maa- ja metsätalousministeriö. Metsäkeskus ja maa- ja metsätalousministeriö neuvottelevat vuosittain metsäkeskuksen toiminnalle asetettavista strategisista tavoitteista ja tulostavoitteista, jotka kirjataan vuosittaiseen tulossopimukseen. Keskusyksikkö vastaa alueyksiköiden strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden sopimisesta ja kokoamisesta metsäkeskuksen tulosoajasta varten sekä yhteisiä toimintoja ja muita yksiköiden yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

21 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle myönnetään valtionavus-

19 §

Strateginen ja toiminnallinen ohjaus

Metsäkeskusta ohjaa maa- ja metsätalousministeriö. Metsäkeskus ja maa- ja metsätalousministeriö neuvottelevat vuosittain metsäkeskuksen toiminnalle asetettavista strategisista tavoitteista ja tulostavoitteista, jotka kirjataan tulossopimukseen. Johtaja vastaa julkisen palvelun yksikön toimintojen strategisista ja toiminnallisista tavoitteista sopimisesta ja kokoamisesta metsäkeskuksen tulosoajasta varten sekä yhteisiä toimintoja ja muita yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

21 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle myönnetään valtionavus-

tusta sille 8 §:ssä säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja.

27 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Metsäkeskuksen kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta, tilinpäätöksestä sekä tilintarkastajan riippumattomuudesta ja esteellisyydestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) ja tilintarkastuslaissa säädetään. Metsäkeskukseen sovelletaan, mitä eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetun lain (19/2003) 6 §:ssä säädetään erilliskirjanpitovelvollisuudesta.

Tilintarkastajan valitsee metsäkeskuksen johtokunta neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan.

Metsäkeskus on valtiontalouden tarkastusviraston valvonnan ja tarkastuksen alainen.

Tilintarkastajan riippumattomuudesta ja tilintarkastuskertomuksen sisällöstä sekä muista kirjanpitovelvollisuutta koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Katselmustoimikunta

Metsäkeskuksessa toimii katselmustoimikuntia, jotka suorittavat niille laissa osoitetut

tusta sille 8 §:ssä säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

27 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Metsäkeskuksen *kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään.* Metsäkeskukseen sovelletaan, mitä eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetun lain (19/2003) 6 §:ssä säädetään erilliskirjanpitovelvollisuudesta.

Tilintarkastajan valitsee *maa- ja metsätalousministeriö* neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. *Tilintarkastajaan sovelletaan, mitä tilintarkastuslaissa säädetään. Tilintarkastajan salassapitovelvollisuudesta säädetään 18 §:ssä.*

Metsäkeskus on valtiontalouden tarkastusviraston valvonnan ja tarkastuksen alainen.

Tilintarkastajan *tilintarkastuslain mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista metsäkeskuksessa, riippumattomuudesta ja tilintarkastuskertomuksen sisällöstä sekä kirjanpitovelvollisuutta* koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

(kumotaan)

tehtävät.

Katselmustoimikuntaa varten on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä tarpeellinen määrä katselmustoimikunnan toimialuetta ja metsänomistajia edustavia jäseniä.

Katselmustoimikunta toimii nelijäsenisenä puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä alueyksikköä tai alueyksiköjä edustavan jäsenen, metsänomistajia edustavan jäsenen ja metsätalouden yritystoimintaa edustavan jäsenen ollessa läsnä. Katselmustoimikunnan jäsenet toimivat virkamiehen vastuulla. Metsänomistajalla on oikeus olla läsnä katselmustoimituksessa.

Katselmustoimikuntien lukumäärästä, toimialueista, toiminnasta sekä jäsenten valinnasta ja kelpoisuusehdoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Tarkemmat määräykset

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä määrätään päätöksenteosta muissa kuin julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa, keskusyksikön toimintayksiköistä, esimiesasemassa olevien toimihenkilöiden tehtävistä, sijaisuuksista, sisäisestä johtamisesta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista. Metsäkeskuksen johtokunta vahvistaa työjärjestyksen.

30 §

Työjärjestys

Metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön työjärjestyksessä määrätään *toimintojakoon perustuvan organisaation rakenteista, päätöksenteosta muissa kuin julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa, toiminnoista ja palvelualueista, metsäkeskuksen eri toimintojen töiden järjestämisestä lukuun ottamatta julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä, henkilöstöhallinnollisista esimiehistä, esimiesasemassa olevien toimihenkilöiden tehtävistä, sijaisuuksista, sisäisestä johtamisesta, varojen käytöstä ja valvonnasta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.*

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa työjärjestyksen metsäkeskuksen johtokunnan esityksestä.

35 §

Muuta lainsäädäntöä koskevat viittaussäännökset

Mitä metsäkeskuksesta tai metsäkeskuksista muualla säädetään, koskee tämän lain voimaan tultua metsäkeskuksen alueyksikköä. Kumottavan lain nojalla säädettyä metsäkeskusten toimialuejakoa sovelletaan kuitenkin silloin, jos jonkun oikeutta, etuutta tai velvollisuutta koskevan asian ratkaisemiseen vaikuttaa tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut metsäkeskusten toimialuejako.

39 §

Muut siirtymäsäännökset

Tämän lain 3 §:n 1 momenttia, 7 §:n 1 momenttia, 17—20 ja 24 §:ää, 25 §:n 3 momenttia, 27 ja 28 §:ää sekä soveltuvin osin 4 ja 5 §:ää sekä 9 §:n 1 momenttia sovelletaan 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun eriytettyyn liiketoimintaan vain 31 päivään joulukuuta 2014 saakka.

Metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettävä kokonaisuudessaan metsäkeskuksen hoitamista julkisista hallintotehtävistä sisältäen myös 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimivallan ja vastuun eriyttämisen joulukuun 31 päivään 2014 mennessä.

35 §

Muuta lainsäädäntöä koskevat viittaussäännökset

Mitä metsäkeskuksesta tai metsäkeskuksista muualla säädetään, koskee tämän lain voimaan tultua metsäkeskuksen *julkisen palvelun yksikköä*. Kumottavan lain nojalla säädettyä metsäkeskusten toimialuejakoa sovelletaan kuitenkin silloin, jos jonkun oikeutta, etuutta tai velvollisuutta koskevan asian ratkaisemiseen vaikuttaa tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut metsäkeskusten toimialuejako.

39 §

Muut siirtymäsäännökset

Tämän lain 3 §:n 1 momenttia, 7 §:n 2 momenttia, 17—20 ja 24 §:ää, 25 §:n 3 momenttia, 27 ja 28 §:ää sekä soveltuvin osin 4 ja 5 §:ää sekä 9 §:n 1 momenttia sovelletaan 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun eriytettyyn liiketoimintaan 31 päivään joulukuuta 2015 saakka.

Metsäkeskuksen liiketoiminta on eriytettävä kokonaisuudessaan metsäkeskuksen hoitamista julkisista hallintotehtävistä sisältäen myös 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimivallan ja vastuun eriyttämisen 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä. *Maa- ja metsätalousministeriö voi ohjata eriyttämisen toteuttamisen valmistelua metsäkeskuksessa. Ministeriö ja metsäkeskus sopivat edelliseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksen johtokunta jatkaa väliaikaisena johtokuntana tämän lain voimaan tullessa olevassa kokoonpanossaan siihen

saakka kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 4 §:n mukaisen johtokunnan.

Tällä lailla kumotussa 29 §:ssä tarkoitetut katselmustoimikunnat jatkavat toimialueillaan siihen saakka, kunnes metsätalouden rahoitusta koskeva lainsäädännön uudistus on tullut voimaan. Katselmustoimikuntiin sovelletaan vastaavan ajan 15 §:n 1 ja 2 momenttia.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetetut alueneuvottelukunnat jatkavat toimintaansa siihen saakka, kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 6 §:n mukaiset maakunnalliset metsäneuvostot.

Tämän lain voimaan tullessa metsäkeskuksessa metsäjohtajana toiminut jatkaa tämän lain mukaisessa metsäjohtajan toimessa, kunnes tämän lain mukainen metsäjohtaja on valittu. Aluejohtajana toimineen toimihenkilön tehtäväkuvaan tehdään tarvittavat muutokset lain tullessa voimaan.

Tämän lain voimaan tullessa johtavana esittelijänä toimineet toimihenkilöt jatkavat rahoitus- ja tarkastuspäällikköinä, kunnes maa- ja metsätalousministeriö on vahvistanut metsäkeskuksen johtajan 14 §:ssä tarkoitetun päätöksen rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden määrästä. Vahvistaminen on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2015.

Rahoitus- ja tarkastuspäällikön toimet täytetään ensimmäisellä kerralla ilmoittautumismenettelyä käyttäen siten, että vain metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön henkilöstöön kuuluva voi ilmoittautua toimeen. Toimen avoimna olemisesta on ennen toimen täyttämistä ilmoitettava metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikössä.

Jos metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön toimen tehtäväkuva muutetaan tämän lain voimaan tulon jälkeen merkittävästi kesäkuun 30 päivään 2015 mennessä siten, että toimi muuttuu 14 §:n 4 momentissa tarkoitetuksi toimeksi, toimenhaltijan on täytettävä 12 §:n 3 momentissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset.

*Tämän lain voimaan tullessa metsäkeskuk-
sen tilintarkastajana toiminut jatkaa voimas-
sa olevan sopimuskauden loppuun.*

2.

Laki**Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 6 §:n
 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

*Rekisterinpitäjä, rekisterinpitoon liittyvät
 vastuut ja tietojen käsittelyyn oikeutetut*

*Rekisterinpitäjä, rekisterinpitoon liittyvät
 vastuut ja tietojen käsittelyyn oikeutetut*

Rekisterinpitäjinä toimivat Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa tarkoitetut keskusyksikön johtaja ja alueyksiköiden aluejohtajat. Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä hoitavat keskusyksikössä ja alueyksiköissä ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n nojalla julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa. Mainitut toimihenkilöt vastaavat kukin tietojen virheettömyydestä siltä osin kuin he ovat niitä käsitelleet. He eivät kuitenkaan vastaa viranomaisilta saatujen tietojen virheettömyydestä. Niiden virheettömyydestä vastaa asianomainen viranomainen.

Rekisterinpitäjänä toimivat Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa tarkoitetut *johdaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäälliköt*. Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä hoitavat *metsäkeskuksessa* ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n nojalla julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa. Mainitut toimihenkilöt vastaavat kukin tietojen virheettömyydestä siltä osin kuin he ovat niitä käsitelleet. He eivät kuitenkaan vastaa viranomaisilta saatujen tietojen virheettömyydestä. Niiden virheettömyydestä vastaa asianomainen viranomainen.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 20 .*